

fužinar

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Leto XVI

Ravne na Koroškem, 15. januarja 1979

Št. 1

Kako bomo zadovoljili skupne potrebe

Delo v preteklem letu ta trenutek ocenjujemo še na podlagi devetmesečnih rezultatov v tozidih ter po znanih rezultatih proizvodnje in prodaje v oktobru in novembru 78. Ti nam kažejo, da bomo v delovni organizaciji zaključili poslovno leto razmeroma uspešno. Ko bomo poravnali sprejete obveznosti (stanovanjski prispevek, združevanje sredstev skupne porabe in občini, obveznosti do družbenopolitičnih skupnosti, pomoč nerazvitim, združevanje rezervnih sredstev, obveznosti do interne banke Slovenskih železarn),

nam bo ostal nerazporejeni čisti dohodek.

Vemo, da tega razporedimo:

- za osebno porabo,
- za skupno porabo,
- za razširjeno reprodukcijo.

O osebni porabi intenzivno razpravljamo, ko se odločamo za poravnavo akontacij osebnih dohodkov za l. 1978. Spoznali smo, da se le-ti gibljejo v skladu z rezultati poslovanja in v primerjavi z gibanjem OD v drugih organizacijah združenega dela.

S srednjeročnim programom razvoja temeljnih organizacij oziroma delovne organizacije kot celote smo se dogovorili za modernizacijo jeklarne, kovačnice, livarne, obrata valjev, pnevmatiko, orodjarno, za gradnjo tovarne armatur, preusmeritev proizvodnje pil v proizvodnjo orodij, za modernizacijo in preusmeritev proizvodnje v TOZD Kovinarstvo Ljubno, obenem pa za gradnjo rekreacijsko turističnega centra Ivarčko jezero. Vsi navedeni investicijski projekti zahtevajo precejšnjo lastno udeležbo sredstev.

Delavci temeljnih organizacij smo se že odločali, da bomo za navedene namene izločali sredstva iz amortizacije in poslovnega sklada. Ker pa ta sredstva ne zadostujejo, moramo nameniti del ostanka nerazporejenega čistega dohodka po zaključnem računu tudi v te namene za poslovni sklad v že omenjeno investicijsko izgradnjo. Zavedati se moramo, da bomo le na ta način ustvarili vse pogoje za pridobivanje bančnih kreditov in sredstev drugih OZD, ki bodo sodelovale — sovlagale — pri izgradnji investicijskih objektov, ki nam bodo zagotovili dolgoročnejši perspektivni razvoj.

Pri razporejanju sredstev skupne porabe ločimo obvezni in neobvezni del. V obvezni del štejemo sredstva, potrebna za jubilarne, odpravnine, regrese za letni dopust in financiranje toplega obroka, nadalje sredstva za delo samoupravnih organov in delovanje družbenopolitičnih organizacij ter sredstva, potreb-

na za pokrivanje izgub, ki bi morebiti nastale iz poslovanja s sredstvi skupne porabe.

Neobvezni del pa zajema financiranje individualne stanovanjske gradnje, počitniške domove, toplovodno ogrevanje in drugo, kar spada v družbeni standard delavcev.

Pri individualni stanovanjski gradnji moramo upoštevati, da zanj v zadnjih dveh letih nismo namenili sredstev iz ostanka čistega dohodka in bi bilo prav, da letos namenimo za to več sredstev. Poudariti je treba, da za družbeno stanovanjsko izgradnjo izdajamo posebna sredstva z 10-odstotnim stanovanjskim prispevkom. Del teh sredstev združujemo pri samoupravni stanovanjski skupnosti, del pa bo namenjen za lastno družbeno stanovanjsko gradnjo v l. 1979. Skupaj s krediti naj bi v tem letu pridobili 50 družbenih stanovanj.

Počitniški dom v Portorožu moramo urediti. Treba je odkupiti zemljišče, naročiti izdelavo načrtov ter se lotiti pripravljalnih del.

Pri toplovodnem ogrevanju so zajete najmanjše potrebe za financiranje omrežja na Čevlju in za priključke na toplovod stanovanj delavcev železarn.

Zavedati pa se moramo, da vse temeljne organizacije niso poslovale enako uspešno in da zato delavci drugih tozidov po načelu solidarnosti in vzajemnosti združujejo del nerazporejenega čistega dohodka tudi za pokrivanje potreb skupne porabe teh temeljnih organizacij.

Povečati odgovornost in doslednost

Občinska konferenca ZKS Ravne je na svoji peti seji, ki je bila konec decembra, ocenila družbenopolitične razmere v občini in izvolila novega sekretarja OK ZK.

V uvodnem referatu namestnika sekretarja tov. Ivana Žerdonerja je bilo jasno izraženo, da je treba prekiniti z močno prisotno prakso, ko pomembna družbena vprašanja sicer kritično osvetlimo in ovrednotimo, nakažemo rešitev, ob koncu pa je videti, da je zmanjkalo moči za uresničevanje dogovorjenega. Upoštevaje, da so komunisti na ključnih položajih in da kljub temu družbena praksa ni v skladu s samoupravno sprejetimi odločitvami, je nujno treba zaostri odgovornost. Eden od glavnih vzrokov za številne probleme so neurejeni medsebojni odnosi ravno v zvezi komunistov. Trenutno stanje torej nado-

voljivo, večja osebna in kolektivna odgovornost pa daje možnost, da bi se stvari izboljšale, kajti neustrezna idejna in akcijska prisotnost, pomanjkanje političnega posluha, lenost in rutinsko delo komunistov povzročajo protisamoupravne težnje.

V preteklem letu je bila precejšnja pozornost usmerjena na vprašanja s področja samoupravnega odločanja delavcev. Seveda ni težko najti odgovora na to, kako delavci resnično odločajo, in če so pojavi odtujenosti pri odločanju, saj nam zadnji dogodki v železarni Ravne, ki so jih povzročili neurejeni dohodkovni odnosi, mnogo povedo. To pomeni, da nismo uspeli zadosti vzpodbuditi takšne aktivnosti, da bi lahko govorili o kvalitetnih premi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sončni prameni

N 3125/1998

Izdaja delavski svet Železarn Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-ko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

(Nadaljevanje s 1. strani)

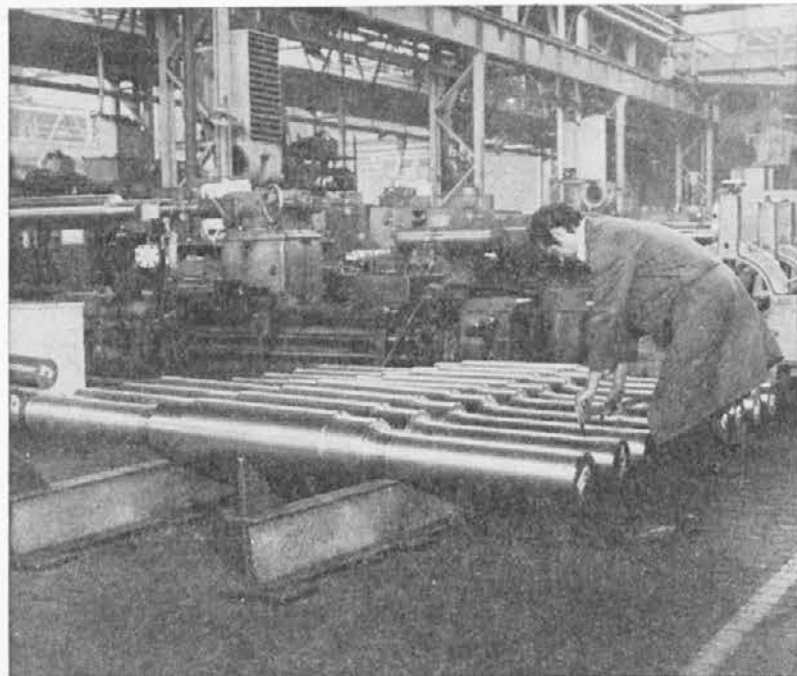
kih v našem razvoju, ki bi pomenili obračun na primer s težnjo po centralističnem upravljanju. Gotovo pa je, da se je okrepila zavest delavcev v združenem delu, da jasno čutijo potrebo po medsebojni povezanosti in odvisnosti. Zaradi tega prihaja do različnih zaostrenih situacij, ko npr. strokovne službe ponudijo svoje rešitve, delavci pa jih ne sprejmejo. Logično, da takšni odnosi ustvarjajo neugodno politično vzdušje, in to vse prevečkrat po krivdi odgovornih komunistov.

To pomeni, da so bili komunisti vse premalo aktivni v tej smeri. Puščali so delavce v strokovnih službah, da so delali, kar pač so, meneč, da so to zgolj strokovne zadeve.

Razpravljalci so vsebino tega referata v celoti potrdili. Njihove glavne misli pa se da strniti v naslednje:

— čimprej urediti dohodkovne odnose,

— posvetiti večjo pozornost izobraževanju komunistov,

Kontrola valjev

V prihodnje bomo morali posvetiti posebno pozornost sistemskim rešitvam nagajevanja po delu. Ker te stvari še niso rešene, pogosto prihaja do teženj po uravnilovki, po raznih dodatkih, kar pa seveda ni vedno rezultat dela.

Dejanske razmere in stopnja ureditve ZZZD pa kažejo, da se v preteklem letu nismo dovolj poglabljali v razreševanje odprtih vprašanj, predvsem tistih, ki temeljno zadevajo položaj delavca v TOZD.

— delati tako, da bodo delovni ljudje imeli zaupanje v zvezo komunistov,

— imeti posluš za drobne probleme,

— urediti tehnično povezavo med OO ZK v OZD.

Na konferenci so izvolili za novega sekretarja OK ZKS tov. Franca Tuška, delavca železarne Ravne. Predstavljen je v posebnem članku.

Zlatka Strgar

Proizvodnja slovenskih železarn v novembru

V predzadnjem mesecu niso doseženi proizvodni rezultati ničesar spremenili v prid izvrševanja načrtovanih ciljev za letošnje leto. Najboljši dosežek je vrednost prodaje, ki je 20% večja, kot je mesečno povprečno načrtovana. Ker so zbirni rezultati vrednosti prodaje po enajstih mesecih 8% nad planom, je bil letni plan dosežen že prve dni decembra.

Proizvodnja surovega železa je bila zopet nad načrtovano in izvršena v železarni Jesenice 106% ter v železarni Store 120%. Za zbirno izvršitev letnega načrta proizvodnje surovega železa ni nobene bojazni. V železarni Store zaostajajo za zbirnim načrtom še 2670 ton in ob 92% izvršitvi imajo upe, da bodo zaostanek dveh

mesecev zmanjšali na okoli polmesečnega.

Proizvodnjo jekla so izvršili v železarni Jesenice 98%, v železarni Ravne 91% in v železarni Store 105%, tako da je skupni mesečni rezultat 97%. Sedaj samo še lahko potrdimo, kar smo poročali že v prejšnjem mesecu, da letos ne bomo dosegli 800.000 ton. Letošnja proizvodnja jekla bo le malo višja, kot je bila lanskeletna, v najboljšem primeru okoli 1%.

Mesečni načrt blagovne proizvodnje je bil izvršen v železarnah v 99% in pri predelovalcih žice 89%. Slabo izvršitev so imeli v Plamenu z 72% in v Verigi, kjer so dosegli 86%. Nekaj boljši rezultati so bili v železarni Ravne

94% in v železarni Jesenice z izvršitvijo 97%. Preostale tri delovne organizacije so presegle mesečni načrt blagovne proizvodnje, in to: železarna Store 9% ter Tovil in Žična vsaka po 7%. Skupen rezultat za železarne in predelovalce je 98% izvršitve mesečnega načrta.

Količinski načrt izvoza in vzporedno tudi po vrednosti sta izvršili samo železarna Jesenice in Žična. Izvožena količina izdelkov je bila za sozd skupaj tudi celo večja, kot je načrtovana dvanajstina za letošnje leto, vrednost pa le 71%, kar je razumljivo glede na strukturo izvršenega izvoza navedenih delovnih organizacij, ki sta presegli mesečni načrt in pokrili vsaj količinski zaostanek ostalih.

Razen v Žični — kjer so realizirali le 85% vrednosti mesečno

načrtovane prodaje, so v vseh delovnih organizacijah presegli mesečne načrte. V železarni Jesenice celo 27%, v železarni Store 25%, v Tovilu 16%, v železarni Ravne 11% in tudi v Plamenu in Verigi, čeprav so sorazmerno precej zaostali za načrtovano količino proizvodnje, so presegli mesečno načrtovano vrednost prodaje.

Letošnje koledarsko leto se bliža torej svojem koncu. Izvršitev nalog in ciljev, sprejetih z gospodarskim načrtom za leto 1978, ne bo po doslej ugotovljenih rezultatih najboljše. Proizvodni rezultati še ne dajejo celovite slike poslovnega uspeha. Dobro izvrševanje načrta vrednosti prodaje nam pa daje upanje, da za letos lahko pričakujemo tudi dobre poslovne uspehe.

Milan Marolt, dipl. inž.

Vaja „sled '78“ je uspela

V mesecu oktobru lani je bila na teritoriju naše občine organizirana in izvedena vaja »SLED 78«, v katero so bile vključene vse krajevne skupnosti ter nekaj večjih delovnih organizacij v občini, med njimi tudi naša. Namen vaje je bil predvsem preizkus delovanja nekaterih komponent SLO, razen CZ. V vaji je bil dan poseben poudarek družbeni samozasčiti in s tem seveda tudi delovanju enot narodne zaščite.

Preden preidemo na navajanje nekaterih ugotovitev s te vaje, moramo omeniti razlog za tako zakasnelo objavo teh podatkov. Prvotno je bilo predvideno, da bo izdelana temeljitja analiza vaje za celotno občino. V tej analizi naj bi na ta način imela svoje mesto tudi ocena o delovanju vseh v vajo vključenih struktur v naši delovni organizaciji. Taka zamisel je bila pravilna, ker bi v tej analizi lahko primerjali svoje delo z delom drugih, ki so izven tovarniške ograje tudi sodelovali v vaji. Ker pa je od tega časa minilo že dovolj časa in te analize še nimamo, smo se odločili, da na osnovi ustnih izjav in ocen nekaterih zunanjih odgovornih in pristojnih oseb, zlasti pa pri vaji sodelujočih »ocenjevalcev« ter na osnovi analize, ki jo je opravil odbor za SLO DO, posredujemo nekaj najpomembnejših ugotovitev.

Med dobrimi in pozitivnimi stranmi vaje je potrebno omeniti zlasti naslednje:

— Vaja je na vsak način nudila ugodno priliko za preizkus realnosti vsebine varnostnih programov, zlasti pa načrtov za delo enot narodne zaščite po TOZD in delovnih skupnostih. Do take ugotovitve so prišle na osnovi lastne analize tudi posamezne TOZD in DS.

— Vaja je bila hkrati tudi prilika za ugotavljanje pripravljenosti sodelovanja sodelavcev v takih akcijah tako v vlogi družbenih samozasčitnikov kot v vlogi pripadnikov narodne zaščite, ki ima ob takih prilikah posebne in specialne naloge.

— Vzporedno je bila vaja torej ugodna prilika za preiz-

kušanje naše zavesti, kar se je odrazilo s pozitivnim in resnim pristopom ter vključevanjem članov kolektiva v samo vajo, zlasti pa pripadnikov narodne zaščite.

— Prav gotovo so svoj delež k ugodni oceni vaje za DO prispevali pristojni odbori za LODS po TOZD in delovnih skupnostih, ki so bili v nekaterih sredinah boljši in ponekod slabši nosilci in usmerjevalci celotne akcije.

— Vaja je dala nekaterim odborom za LODS tudi priliko, da so med njo pokazali in tudi uresničili svojo samoiniciativnost, ki bo prizadetim krogom dobro koristila pri bodočem dopolnjevanju samoupravnih aktov s področja ljudske obrambe ter predvsem družbene samozasčite.

— Vaja, v katero so bile vzporedno vključene tudi krajevne skupnosti in s tem posredno tudi naši sodelavci, ki so v krajevnih skupnostih razporejeni v različne strukture SLO, v največji meri pa v enote NZ, je v mnogem predstavljala za nas preizkušnjo, kako se je potrebno obnašati in delovati v situacijah, ko v delovni organizaciji zaradi omenjenih momentov ni mogoče vedno računati na vse sodelavce ter vzporedno zagotoviti tudi nemoten potek proizvodnje ali celo preprečiti zmanjšanje proizvodnih rezultatov.

Ob navajanju pozitivnih strani take akcije pa se je nujno potrebno spomniti tudi na ugotovljene pomanjkljivosti oz. slabe strani. Med temi naj omenimo naslednje:

— Za celotno delovno organizacijo je prav gotovo bilo zelo neugodno in ekonomsko negativno, da je bila vaja, ki se je začela v petek, dne 13. 10. dopoldne in nadaljevala istega dne popoldne in ponoči, ter še naslednji dan dne 14. 10. dopoldne do 14. ure, ko je bila redna delovna sobota. Zaradi te okolnosti je bila v prvi vrsti motena redna proizvodnja, vzporedno pa je bilo evidentiranih veliko izostankov od dela.

— Nekateri krajevne skupnosti oz. njihovi organi, ki so v teh sredinah vodili akcijo, niso upoštevali jasnega določila 1. odstavka 26. člena zakona o druž-

FRANC TUŠEK, NOVI SEKRETAR KOMITEJA OK ZKS RAVNE

Na 5. redni seji občinske konference ZKS Ravne na Koroškem, ki je bila 26. decembra v železarni, so delegati za novega sekretarja komiteja OK ZKS Ravne izvolili Franca Tuška, rojenega 25. 11. 1934, člana ZKJ od marca 1956, dotlej zaposlenega v železarni Ravne kot vodja konstrukcij in naprav.

Franc Tušek

Tovariš Tušek je vseskozi poznan v občini kakor tudi izven njenih meja kot aktiven družbenopolitični in športni delavec. Od sprejema v mladinsko organizacijo leta 1949 pa

do danes je bil nosilec odgovornih funkcij v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih in tudi na športnem področju. Tako je bil sekretar osnovne organizacije mladine, OO ZK, sekretar komiteja ZK v železarni Ravne, predsednik kadrovske komisije v železarni, član komiteja in OK ZKS.

Franco Tušek je sedaj član komiteja OK ZKS, član kadrovske komisije pri komiteju, v železarni pa je bil do izvolitve za sekretarja predsednik delavskega sveta delovne organizacije. Posebno aktiven je bil vseskozi v organih samoupravljanja delovne enote in delovne organizacije. Že vrsto let je trener ženske odbojarske ekipe pri ŠD Fužinar.

Vsa ta leta neprofesionalnega družbenopolitičnega dela Franca Tuška odkrivajo smer njegovih prizadevanj. Pri svojem delu je bil zmeraj priseben in natančen. Zelo dobro zna svojo aktivnost posvetiti svojemu bližnjemu in organom, katerim predseduje. Usmerja odkrivanje in razreševanje najbistvenejših problemov. Pozornost in akcijo pa usmerja predvsem v razvijanje socialističnih odnosov med ljudmi v delovni organizaciji, KS in občini. Deluje javno, kritično in argumentirano. Takega poznamo tudi mi ravenski železarji, ki mu k izvolitvi čestitamo.

F. Rotar

beni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah, ki pravi, da se opravljanje nalog v narodni zaščiti izvaja le izven rednega delovnega časa. Ob neupoštevanju tega predpisa pa so se dogajali zelo pogosti primeri zadrževanja in razporejanja sodelavcev na delo v enote NZ v času, ko bi morali biti redno na delu.

Med vajo se je pri delovanju po varnostnih programih, ki med drugim vsebujejo tudi določilo o načinu varovanja objektov s konkretizacijo v načrtih za delo enot NZ, izkazalo, da je v nekaterih TOZD in DS premajhen sestav enote NZ, da bi lahko zadostila potrebam predvidenega varovanja družbenega premoženja in ljudi.

Ugotovitvi, da so v nekaterih sredinah preskromne enote NZ glede na njihovo število pripadnikov, se je med vajo pokazala tudi slaba mobilnost enot NZ v nekaterih TOZD in DS. Ta slaba mobilnost se je izkazala predvsem v tistih TOZD in DS, kjer so odgovorni subjekti v svoje enote NZ razporedili veliko sodelavcev, ki imajo stalna bivališča daleč od sedeža delovne organizacije. To ugotovitev do določene mere potrjuje tudi poatek, da je od celotnega sestava

enot NZ bilo aktivno vključenih v samo vajo v poprečju le okoli 70% pripadnikov NZ v delovni organizaciji. Ta pomanjkljivost je odraz premajhnega upoštevanja teritorialnega načela pri razporejanju sodelavcev v enote NZ, ki pravi, da naj se v enote NZ razporejajo predvsem v bližini sedeža DO stanujoči sodelavci.

Glede varovanja družbene lastnine in ljudi je bilo med vajo ugotovljeno, da varnostni programi oz. programi varovanja objektov med TOZD in DS na ravni DO še niso dovolj usklajeni in tako ta naloga še ni celovito in zadovoljivo rešena za celotno DO.

Glede delovanja vseh kurirskih mrež je treba pripomniti, da je le-ta razen v posameznih primerih v celoti zadovoljivo opravila svoje naloge. Pri tem pa smemo izreči le eno negativno ugotovitev, ki je v tem, da se v nekaterih sredinah odgovorni dejavniki niso vselej obnašali povsem racionalno. Ta trditev izhaja iz podatka, da je bila v nekaterih TOZD in DS prikazana in tudi obračunana razmeroma visoka kilometrina, tj. število prevoženih kilometrov od kurirjev, za kar pa najbrž kurirji niso krivi.

Med vajo je bila ugotovljena tudi velika pomanjkljivost v tem, da so vsi odgovorni organi in osebe premalo mislile na prehranbno plat take akcije.

Končno je treba priznati tudi napako, da ni bilo v zadostni meri poskrbljeno za zaščito pripadnikov NZ, ko so opravljali svoje naloge, pred mrazom.

Ob zaključku navajanja važnejših pozitivnih in negativnih strani, ki so bile ugotovljene po vaji, pa je le potrebno ponoviti izrečeno oceno zunanjih »opazo-

valcev in sodnikov«, da je vaja za sodelujoče iz naše DO dobro uspela in da so vanjo vključeni sodelavci pokazali zelo pozitiven odnos ter zavidljivo stopnjo zrelosti in resnosti za take vrste akcij.

Take laskave izjave morajo biti celotnemu kolektivu v zadovoljstvo in ponos ter hkrati tudi podžig za še bolj zavzeto ter doslednejše in uspešnejše delo na področju družbene samozaščite.

Roman Kogelnik

MNENJA DELAVCEV:

Enako dobri gospodarji kot delavci

Čeprav moramo na zaključni račun še nekoliko počakati, rezultati kažejo, da smo minulo gospodarsko leto ravenski železarji zaključili uspešno. To pomeni, da smo še vedno dobri delavci, četudi seveda premoremo še določene notranje rezerve za dvig produktivnosti.

Opazamo pa hkrati nekaj drugega. Ko je treba začeti razmišljati o tem, kako zdaj pridelano čimbolj gospodarno porazdeliti — na katera področja in koliko — se nekako ne najdemo najbolje, nismo več tako enotni kot vse leto pri delu.

Ker je zdaj med nami predlog o oceni poslovnih rezultatov za leto 1978, obveznosti po sprejetih samoupravnih sporazumih z oceno zadovoljevanja skupnih potreb in razporeditev čistega dohodka, smo vprašali nekatere naše delavce, kaj menijo:

— ali smo res še boljši delavci kot preudarni gospodarji, in kaj bi bilo treba podvzeti, da se ti dve funkciji izravnata;

— po kakšnem vrstnem redu ali »ključu« deliti sredstva, da bi od tega vsi imeli čim več.

Odgovorili so takole:

Jože Geršak, podpredsednik poslovnega sveta:

»Primerjave doseženih poslovnih rezultatov z lanskoletnimi so za našo OZD dokaj ugodne. Predvsem je to razvidno iz nerazporejenega dela čistega dohodka. To je plod vztrajnega dela ravnstevskih železarjev, prav tako pa tudi drugih dejavnikov, kot so: cene, ugodne tržne prilike in še bi se dalo naštevati. Pri slednjem je prispevek posameznika manjši, zato se moramo pri delitvi čistega dohodka tudi zavestati, in si ne smemo zapirati oči pred tem, da imamo še vedno precej neizkoriščenih t.i. notranjih rezerv, predvsem v boljšem izkoriščanju osnovnih sredstev in naprav, zmanjševanju neuspele proizvodnje, boljšem izkoriščanju delovnega časa, večji delovni in tehnološki disciplini in ne nazadnje v organizaciji dela.

Izhajam iz tega, da se nikoli ne proizvajajo tako dobro, da se ne bi dalo še boljše. Prepričan sem, da o teh stvareh naši delavci razmišljajo, jih vidijo in poznajo, niso pa dovolj učinkoviti za njihovo odpravo. Za

nabavo osnovnih sredstev in naprav oddajamo precejšnji del sredstev (dohodka), zato se ne smemo s tem zadovoljiti, še posebno s stopnjo izkoriščenosti. Izkoriščanju proizvodnih kapacitet moramo kot dobri gospodarji posvetiti več pozornosti. Predvsem bo to pomembno že »jutri«, ko pričnemo intenzivno graditi naše nove, v srednjeročnem razvojnem programu načrtane cilje. Tu bo potrebno še več sredstev, namenjenih za odplačevanje anuitet, kar bo moral zagotoviti tekoči dohodek v posameznih tozdih. Z upoštevanjem vsega tega bomo v resnici tudi preudarni gospodarji z družbenimi sredstvi.

Jože Geršak

O delitvi dohodka oziroma čistega dohodka morajo odločiti samo tisti, ki ga ustvarjajo. Tako potekajo sedaj razprave po vseh tozdih o oceni gospodarjenja in delitvi nerazporejenega čistega dohodka. Rezultati poslovanja so v posameznih tozdih različni. Iz analize je razvidno, da imamo tudi nekatere razjede, ki ne bodo mogli pokriti vseh obveznosti. To pa še ne pomeni izgube po zakonu o združenem delu. V takih primerih govorimo le o motnjah v poslovanju. V teh tozdih bo treba čimprej ukrepati, da se te motnje odpravijo ter da zopet pridejo na »zeleno vejo«.

Pri pokrivanju skupnih potreb združujejo sredstva posamezni tozdi v okviru svojih možnosti. Ne moremo trditi, da so ti deleži objektivni, saj bo treba naše dohodkovne odnose še dograjevati. Na drugi strani pa vemo, da nimajo vsi tozdi enakih tržnih pogojev, kar je pri tako razgibani proizvodnji vedno možno in učinkovito tega izravnava solidarnostno načelo.

Potrebe v posameznih tozdih so velike. Kot primer bi navedel TOZD pnevmatični stroji, ki je tako rekoč na meji obstoja. Tudi stanovanj nam kljub temu, da izdajamo zanje precejšnja sredstva, še vedno primanjkuje. Nima še celodnevni šol, potrebujemo več otroških vrtcev itn. Sprejeti srednjeročni načrt razvoja TOZD v železarni Ravne nam nalaga velike obveznosti, za kar bo treba poleg finančnih kreditov zbrati tudi precejšen del lastnih sredstev.

Pri razpravi o delitvi čistega dohodka moramo imeti vse to pred očmi in ne samo osebne porabe. Čist dohodek se po ZZD deli na štiri dele. O tem smo vsi delavci seznanjeni, saj v slehernem tozdu visijo zelene sheme, ki nazorno prikazujejo, na koliko kriterijev se čisti dohodek deli. Vse postavke so izredno pomembne. Po mojem mnenju je ena najpomembnejših, koliko sredstev bomo odvajali za razširitev materialne osnove dela, ki je pomembna za naš trajnejši razvoj. Tako bi morala biti tudi postavka osebnih dohodkov v razmerju z vloženim delom, skladno s produktivnostjo, prav tako pa tudi mora varovati osebni standard zaposlenih. Realni OD naj bi bil čim bolj skupen s produktivnostjo tozdom in z doseženim dohodkom. To področje bomo v naslednjem letu na novo samoupravno urejevali, da bodo OD zaposlenih čim bolj odvisni od opravljenega dela. Zavedati se tudi moramo, da bodo naše potrebe vedno večje od možnosti, kar pa je v bistvu gibalno razvoja. Zato se moramo vsi pri razpravah o delitvi čistega dohodka z vso odgovornostjo zavedati, da se del sredstev nameni poleg OD tudi za razširitev materialne baze TOZD, saj bomo tako imeli večjo varnost, da bodo cilji sprejetih obveznosti po samoupravnih sporazumih o razvoju železarne tudi uresničeni. Le nadaljnji razvoj nam daje tisto varnost, ki jo potrebujemo, da bomo tudi v bodoče lahko dosegali dobre poslovne rezultate in zadovoljevali naše osebne potrebe kot dobri in preudarni gospodarji naše širše družbene skupnosti.

Problemi, ki nastajajo danes, so predvsem prevelika inflacija, ki izhaja iz prevelike porabe. Vsi občutimo vsakodnevni porast cen na drobno. Zato je tudi močno prisotna zahteva po delitvi za OD. Dolgoročno gledano pa je rešitev v večji produktivnosti in bomo le na tak način prišli do stabilnejšega osebnega standarda. V dani situaciji menim, da je treba del sredstev nameniti za osebne dohodke, o čemer pa, kot je že bilo povedano, odločajo le tisti, ki dohodek ustvarjajo.

Mitja Šipek, ravnatelj TOZD kontrola kakovosti:

»Rekel bi, da smo prej dobri delavci kot gospodarji. Predvsem

Mitja Šipek

skrbimo, da bodo proizvodne zmogljivosti čim bolj izkoriščene in sodobne. Te investicije zahtevajo velike vsote denarja. Za uresničitev teh pa nemanemo zatisnemo oči pred potrebami za vzdrževanje kakovosti. Kljub temu da so iz dneva v dan zahteve po kakovosti večje, odlaganje posodobitve kakovosti ni zlonamerno. Mi delavci v TOZD kontrola kakovosti se soočamo s tem: »Če ni bilo sedaj, bo pa uspelo prihodnjič.« Naše zahteve niso kar v en dan. Enake ali podobne službe v inozemstvu kakor tudi že v domovini so si že zdavnaj za normalno delo opomogle. Kar pogledate, zgradili smo valjarno, že pri njenem načrtovanju pa nismo nič storili za kontrolo. Nič drugače ne bo z dozidkom kovačnice. Načrti te ne vsebujejo potrebe po kontroli. Nič bolje ne bo s tovarno armatur. Tudi v teh projektih ni zaslediti kontrolne zmogljivosti.

Mislim, da bi pri vprašanju delitve sredstev morali zastopniki tozdom za svoje področje doseči čim več. Namreč, posledice pomanjkljive kontrole se ne pokažejo takoj. Drugo pa je, da je izplen dela zaradi pomanjkljive kontrole dosti nižji. Pri tem izgubljamo največ. Pri proizvodnji gredic smo že pred leti izračunali, da bi s selektivnim čiščenjem po 100-odstotni kontroli lahko na leto prištedili okrog 3–4 milijarde din pri sedanji proizvodnji. S tem denarjem bi lahko kupili kar dve kompletne opre. Pa kljub tem kazalcem do danes na tem področju nismo napredovali. Druga stvar pa je, da kadre v kontroli zanemarjamo. Ne gre za šolanje ali strokovno usposabljanje. Zanemarjamo jih pri nagrajevanju. Zavestno zapostavljamo delavce v kontroli. Posledica tega je, da v kontrolo ne dobimo novih sodelavcev. To pa zopet ima povraten učinek, da je kontrola pomanjkljiva.

Pri ključu delitve čistega dohodka je znano politično in gospodarsko stališče. To pomeni: če že delimo (osebno sem za delitev in mislim, da je prav, da se deli), pri tem ne bi smeli iti v skrajnost, ki bi preveč izčrpala prepotrebne fonde. Kako deliti? Človeško razumljivo je, da vsakdo želi dobiti čim več v žep. Namreč človeško res je tudi, da tisti, ki ima nižji OD, potrebuje več denarja. Pri vsem tem pa se mo-

ramo zavedati, če bomo delili vsem enako, kot to vedo povedati nekateri, torej ne po vloženem delu, podpiramo uravnilovko. Ta pa je družbeno škodljiva, ker povzroči logično posledico, da nima smisla kadrov šolati, saj ti z leti šolanja izgubijo leta za pokojnino. Z nešolanimi kadri pa avtomatično stagnira vsak napredek in lahko zato v bodoče pričakujemo še slabše delovne rezultate. Reči je tudi treba, da nekateri pravijo, češ deli se le enkrat na leto. To sicer trenutno navidezno nič ne vpliva na rezultate. S tem pa smo čisto zavestno kršili osnovno načelo nagrajevanja po delu, za katerega smo se v železarni sami odločili.

Mirko Pristolič, analitik za OD, DS KSZ:

»Ze nekaj časa lahko opazimo, da prihaja ob koncu leta oz. ob zaključnem računu do raznih nesporazumov in konfliktov. Vzrok za to je sigurno razporejanje sredstev, o katerih se samoupravno dogovarjamo in odločamo. Pri tem pa so pogledi na lastne in širše družbene potrebe različni, ker so potrebe zmeraj večje, kot je sredstev na razpolago. Na tako večkrat dilemsko odločanje pa vsekakor vpliva samoupravna, politična in ekonomska razgledanost in kvaliteta.

Mirko Pristolič

Trenutno še verjetno ne moremo govoriti, da sta funkciji »boljši delavci« in »preudarni gospodarji« izravnani in smo v prednosti kot boljši delavci. To je tudi razumljivo, saj smo se za vsakodnevno delo direktno usposobili z izučitvijo poklica, priučitvijo za delo ali s šolanjem. Prav tako smo sproti pridobivali delovne izkušnje. Za preudarno gospodarjenje pa si izkušnje šele pridobivamo. Vsekakor pa se delavci zavedamo problema gospodarnosti, kar se vidi iz poslovnih rezultatov temeljnih organizacij. Stremiti moramo k temu, da čim prej zblizamo preudarnost gospodarjenja z dobrim delom. K temu lahko zelo veliko prispevajo družbenopolitične organizacije z enotnim nastopanjem s predhodno razčiščenimi in usklajenimi stališči in seveda z utemeljitvami, v katerih bo sleherni delavec spoznal, da bomo samo na ta način dosegali skupne cilje in interese. Zelo pomembno je tudi, da smo vsi zaposleni pravilno in pra-

vočasno informirani o vseh dogajanjih. Verjetno je pomanjkljivost tudi v tem, da ne začnemo že med letom intenzivneje razpravljati o stvareh, za katere združujemo sredstva in za katerih delitev se bomo morali ob zaključnem računu tudi odločiti.

Vprašanje, po kakšnem vrstnem redu ali »ključu« naj se ustvarjena sredstva delijo, da bi vsi imeli čim več od tega, smatram, da se moramo za način delitve samoupravno dogovoriti, in to enotno na nivoju delovne organizacije. Pri iskanju načina delitve združenih sredstev se verjetno ne bi mogli posluževati nekih matematičnih formul ali neke metode, ki ne upošteva naših potreb in interesov. Mislim, da si moramo sami najti pravi in pošten način delitve, in to na podlagi samoupravno dogovorjenih ciljev in stališč, katere smo prej sprejeli. Seveda pa mora biti v načinu delitve sredstev upoštevana prioriteta za stvari, ki so za naše rezultate pomembne. Osnova za to pa so vsekakor urejeni dohodkovni odnosi, katerih žal še nimamo izdelanih in oblikovanih.

Anton Godec, ravnatelj TOZD jeklovlek:

»Funkciji »dobri delavci« ali »dobri gospodarji« sta nerazdružljivi. Zakaj? Načeli prej zaslužiti denar in ga nato potrošiti se zmeraj družita. Sedaj pa nastopi vprašanje, kako zadovoljiti tiste, ki zagovarjajo povečanje družbene porabe, sredstev za razširjeno reprodukcijo, in tiste, ki zagovarjajo osebno potrošnjo (za plače). Če izločimo sredstva, ki smo jih namenili za razširjeno reprodukcijo, nam ostanejo sredstva, ki smo jih namenili za družbeni in osebni standard. Ta sredstva razdeliti je najtežje oziroma urediti tako, da bi bili vsi zadovoljni. Na to razdelitev seveda vplivajo mnogi dejavniki. Če se odločimo, da denar naložimo za družbene potrebe — standard, je potrebno, da se izdelajo konkretni plani z utemeljitvami, zakaj so potrebna taka vlaganja. Lep primer vlaganja sredstev za družbeni standard je toplovodno ogrevanje mesta Ravne, ki poleg ekonomske izrabe energije še zmanjšuje onesnaženost ozračja ter zadovoljuje delavce, ki so zaposleni v železarni ali ne.

Anton Godec

Med zagovorniki zahteve, naj se denar porabi kot osebni dohodek, so tudi taki, ki morajo vsak dinar obrniti ter hudičevo študirati, kam ga bodo vtaknili, da bo cela družina čim bolj zadovoljna. Po mojem mnenju so vsaj 99-odstotno mimo tisti časi, ko so ljudje stradali kruha. Sedaj pride na vrsto čim boljši standard. Tu smo včasih nerazsodni. Vidimo le, kaj bo 15. v kuverti. Osebnost se popolnoma strinjam, da naj bo plačilo za vloženi trud. Rezultat tega pa naj bi bil dohodek, ki je čim večji in smo ga ustvarili z dobrim gospodarjenjem in organizacijo dela.

Dobro gospodarjenje naj se le pokaže v »bolj debeli kuverti«. Vendar je treba izdelati konkretne predloge, jih na široko obravnavati, precizno tolmačiti, da bi bil vsak posamezen delavec poučen, da ne bi imel občutka nezaupanja do vsakega predloga, ki pride strokovno obdelan od posameznih strokovnih služb. Zato sem za široke in precizne razprave.

Specifični problemi so še vedno prisotni in jih je treba tudi reševati. Zato »ključ« tu ne pride v poštev. Zahteve enim in drugih zagovornikov je treba uskladiti. Naša socialistična samoupravna družba je v takem razvoju, da je treba obravnavati in tudi deliti sredstva disciplinirano ter izluščiti pozitivne odločitve.

Anton Kamenik, vodja obratnega računovodstva, DS za finance in računovodstvo:

»Rezultati poslovanja za letošnje leto kažejo, da smo še vedno dobri delavci, na žalost pa odgovorimo v razpravah o delitvi dohodka in čistega dohodka. Tu se ne znamo obnašati kot dobri gospodarji. Preveč gledamo na svoje trenutne osebne interese in pozabljamo na jutrišnji dan. To

ka se moramo zavedati, da je rast standarda posameznika in družbe odvisna od pravilne delitve za zadovoljevanje skupnih potreb, osebne porabe in za razširitev lastne ekonomske osnove, kar pomeni vlaganje v povečanje lastnih virov sredstev za nabavo novih osnovnih in obratnih sredstev. Če se zavedamo, da na višino standarda vsakega posameznika vplivajo poleg osebnih dohodkov tudi vlaganje v izgradnjo stanovanj, počitniških domov in da si z naložbami v povečanje

lastnih virov sredstev ustvarjamo pogoje za uspešno poslovanje v bodočnosti, potem se bomo lahko dogovorili, kako deliti.

Predlagam, da za osebno porabo sprejmemo variantni predlog v višini 48% na obračunsko osnovo, pokrijemo obvezni del za skupno porabo, predlagana vlaganja za povečanje družbenega standarda, ostalo pa namenimo za povečanje lastnih virov sredstev v poslovnem skladu.

Franc Rotar

Ali znamo pripravnike zaposliti

Pripravniki se pogosto pritožujejo nad dolžino staža, neprimerne zaposlitve, neresnim odnosom do njih in gotovo še nad čim. Ne vemo, kako je z njimi v drugih delovnih organizacijah. V železarni je menda vsem enako, od srednješolcev do tistih z visokošolsko izobrazbo. Neki srednješolec sploh ne ve, na koga naj se obrne, ker mu nihče ni določil mentorja. Pošiljajo ga od človeka do človeka, vse pa je odvisno od osebne naklonjenosti. Komur se zdi vredno, mu kaj razloži in obratno. Vsekakor je to primer, ki ne bi smel postati praksa.

Seveda je treba gledati pripravnikištvo z dveh strani. Najprej, koliko je pripravniki sam pripravljen sodelovati, kakšna je njegova sposobnost prilagajanja, mu železarna pomeni kaj že v času, ko ga štipendira ali šele potem, ko nenadoma z diplomom v žepu trdno (ali netrdno) obstoji v njej? Na drugi strani so pa mentorji, ki seveda niso pedagogi, niso podobni ne asistentom ne profesorjem na fakultetah, ki so vselej na voljo študentom.

Na približno tako zastavljeno vprašanje je **Aleksander Jug**, dipl. oec. tehnične smeri, ki mu je pripravniški staž že potekel, odgovoril tako:

»Vsak štipendist se lahko že v času študija vsaj v grobem seznani z organizacijo železarne, glede na to, da v njej preživi po mesec dni vsako leto. Razlika med predstavo in tistim, s čimer se resnično srečaš, ko vstopiš iz predavalnice v tovarno, je pa precejšnja.

Mentorji se ne utegnejo temeljito posvetiti pripravniki. To je do neke mere razumljivo, če upoštevamo, da je vsak obremenjen že s svojim delom in skrbmi. Je pa zelo nesrečno, ko ugotoviš, da pravzaprav ne veš, za katero delo se usposabljaš. Redke so srečne izjeme, ki točno vedo, kaj bodo delali, ko jim poteče staž.

Program, skozi katerega naj bi šel vsak pripravniki, je dobro sestavljen. Omogoča, da spoznaš proizvodne procese, odnose med ljudmi, gospodarsko problematiko itn.

Omembe vredne napake pa so, da je pripravniški staž predolg, obhod po železarni bi se dal skrajšati. Brez dvoma je koristen, toda če moraš samo gleda-

ti, kako nekdo struži, kuje, vari, nenadoma ne veš, kaj bi sam s sabo. V takih primerih pa si prepuščen sam sebi.

Koristneje bi bilo, če bi se pri obhodu že uvajal v delo, ki bi ga kasneje opravljal. Prepričan sem, da se da poiskati zvezo med tem.

Najbolj pereče pa je, da ves čas pripravništva sploh ne veš, kaj boš potem delal. Ljudje menijo, da mladi niso sposobni za odgovorna dela. Drži, da smo brez izkušenj, toda zaradi takega mišljenja smo povsem neizkoriščeni. Ne moremo uporabiti v šoli pridobljenega znanja, saj nas zaposlujejo z deli, ki bi jih lahko opravi kdorkoli s srednješolsko izobrazbo. Logičen zaključek tega je, da je za to neustrezno

delo tudi neustrezno plačilo. Načelo delitve po delu še malo ni upoštevano. Naj se pripravnik trudi ali ne — vedno dobi enak OD.

Z boljšo kadrovsko politiko, z boljšo organizacijo dela bi lahko znanje, ki smo ga prinesli iz šol, koristno uporabljali že zdaj, ne pa šele čez leta, saj kakor kaže, to prej ne bo možno.

Druga stvar, ki sili k razmišljanju, so diplomske naloge. Napraviti jo je treba, preden se zaposliš v železarni. Običajna pot je taka, da te naloge razpiše šola ali pa si temo sam izbereš, potem pa si pomagaš, kot veš in znaš. Razumljivo je, da te naloge ne posegajo dosti v prakso, saj je študent še ne pozna, zato pa so mnogo bolj teoretične, s tem pa je manjša njihova praktična uporabnost v DO ali TOZD. Te naloge torej ne dosežejo svojega namena. Če pa bi bila železarna zainteresirana, bi lahko razpisala naloge, ki bi se dale s pridom uporabiti. Korist bi imela tako toz ali DO kot tudi študent, ki bi se na ta način seznanil s konkretno materijo. Sam sem napravil nalogo z naslovom »Vpliv družbenih, tehničnih in organizacijskih dejavnikov na dvig produktivnosti v konkretni toz (stroji in deli)«. Mislim sem, da je to koristno delo za ta toz, je pa očitno, da je obležalo v predalu. Torej zopet naloga, ki ni dosegla svojega namena.

Irena Jež, dipl. oec., ki je še pripravnica in je bila tudi naša sogovornica, se je z Jugom strinjala. Ima enake izkušnje. Njena edina želja je, da bi ju zaposlili njunim sposobnostim in znanju primerno.

Zlatka Strgar

Skozi slepa očala

Varilce je mogoče odkriti že na daleč. Stožci modrikasto bele svetlobe, ki je tako silna, da jemlje vid, in uničujoče iskrice nas opozarjajo, da je za masko s skoraj slepim steklom varilec.

Pri nas za zdaj še ni poklicnih varilcev. Tisti pa, ki to delo opravljajo, so izučeni ključavničarji. **Vinko Gostenčnik** pravi, da ga je to veselilo, čeprav so bili zvarki skrajja grdi in slabi. Kasneje sta volja, vztrajnost in varilski tečaj dala kvaliteto, ki bi morala imeti posnemovalce, saj se je Gostenčnik potrdil ne le v železarni in republiki, celo v jugoslovanskem merilu je odlično dokazal kvaliteto svojega znanja v praksi.

Uspeh ga ni spremenil. Čeprav je končal delovodsko šolo in je sedaj delovodja pri vzdrževanju energetskega naprave, še zmeraj rad obleče »banduro« in gre variti, kamor je treba. Preprostosti in skromnosti ni mogoče prezreti iz njegovih kretenj in govorice. Rad pove lepo besedo o sodelavcih, ki jim ni lahko, saj so delovni pogoji sorazmerno težki. Nič se ne obira, ko je treba v vsakem vremenu na teren, na visoko lestev, v kanal, kotel, če je treba klečati ali variti

tik nad glavo, če si mraz in vročina podajata roke.

Nevarnosti ne manjka. Možne so zastupitve s plini, ki nasta-

Anton Kamenik

bomo lahko odpravili samo z izobraževanjem, s katerim bi spoznali osnovne ekonomske zakonitosti. To izobraževanje bi moralo zajeti čim širši krog zaposlenih. Potem bi tudi lažje in bolj kvalitetno opravljali vloge delegatov v raznih samoupravnih organih in se pokazali uspešni tudi kot gospodarji družbenih sredstev, ki so nam zaupana.

V razmišljanju kako deliti ostane ustvarjenega čistega dohod-

Vinko Gostenčnik

jajo ob varjenju, pa padci z višine. Se najslabše je žarčenje. Prvemu in drugemu se da izogniti, žarčenju kljub zaščitnim sredstvom težko.

Če bi sestavljali zvarjene kose pločevine in železa, bi dobili nepregledno, kilometre dolgo klobaso. Toliko so navarili.

A do penzije tega nihče ne bo delal. Ne more. Prenaporno je in zdravju škodljivo. Zato se čez leta vsi ti ljudje prekvalificirajo.

Andrej Rotovnik

Rotovnik Andrej in Karli Štruc tudi varita. Njun osnovni poklic je ključavničarski. Rotovnik pove:

»Ko končaš industrijsko šolo, sicer dobiš neko splošno znanje, a vse to še ni nič. Šele ko začneš

s pravim delom, vidiš, česa ti šola ni dala.«

V ETS, kjer ta dva delata, se od ključavničarja zahteva znanje varjenja. Treba je bilo na tečaj v Ljubljano. Ključavničar-varilec je spremljevalec električarja na vsakem koraku. Oba vzdržujeta elektro naprave. Eden z ognjem, drugi z žico, varovalko, izvijačem. Pri električni je prav dosti bakra, ker je dober prevodnik. Tega varijo s srebrom, čeprav se čudno sliši. No, pa so tudi druge vrste varjenja kot varjenje nerjavnih jekel, sive litine, drugih legiranih materialov, predvsem pa barvnih kovin. Za razliko od varilcev iz energije, ki imajo opravka z večjimi kosi, ta dva varita tudi zelo majhne dele. Potrebna je velika natančnost. Slab, nekvaliteten zvarek lahko dokončno vzame funkcijo nekemu delu.

Delo ne vpraša ne za uro ne za kraj. Rotovnik, Štruc in njima podobni nikoli ne vedo, kako dolg bo šiht, ne tega, na kateri konec tovarne bo treba iti. Vzdržujeta elektro naprave povsod, razen v mehanični, valjarni in kovačnici. Za svoje delo nista prejela kake podobne nagrade kot Gostenčnik, pa vendarle šteje tudi to, da ju je mojster pohvalil. Sama si želita več izobraževanja, specializacijo varjenja v zaščitnem plinu in barvnih kovin.

Vsakdo menda ne more biti varilec. Enemu leži, drugemu ne. Zvarki, ki ratajo izpod rok dobrih varilcev, so izraz ustvarjalnosti, domišljije in znanja. Navsezadnje ima varjenje opravka celo z umetnostjo. Spomnimo se skulptur Forme vive, ki so jih varili naši delavci, seveda po navodilih umetnikov. Nekateri poskušajo kaj podobnega, kajpada manjšega, napraviti tudi sami.

Razbitine in razpoke dobijo spet obliko in uporabnost. Ostanejo sledi modrikaste lave in utrujenost v očeh.

Zlatka Strgar

Neslutena bodočnost na področju hidravlike

Hidravlika je znanost o tlaku, gibanju tekočin in tehničnih uporabah hidromehanskih zakonitosti. Hidravlične priprave in stroji spreminjajo mehansko energijo (gibanje tlaka) tekočin v delo.

Včasih je zamuda koristna (razumna) in dobro vpliva na proizvajalca, ki osvaja že doseženo odkritje, že odkriti pojav, iz razumljivih razlogov. Ko spoznamo odkritje, lahko na ta način dosežemo več, boljše in ceneje pri nadaljnjem razvijanju ter proizvodnji. Stroški se tako ne sumirajo, poraba časa je manjša in tako naprej.

Tako velja sedaj ta stvar tudi za nas, če začnemo s hidravliko kot izvorom energije za pogon ročnih razbijalnih kladiv, vrtalnih, brusilnih strojev, pil, žag, odvijalcev, zavijačev itd. Zaradi velikega števila strojev, ki jih lahko poganja hidravlični agregat praktično za vsako industrijo,

je cela stvar zelo univerzalna in gospodarna. Ker ta sistem nima izpuha, se zelo ugodno uporablja tudi tam, kjer se drugi zaradi izpuha ne morejo, npr. pod vodo.

Pred tem ali pa morda tudi medtem so se razvila hidravlična razbijalna kladiva bagerske izvedbe (montirajo se na bager in podobno). Delujejo dobro in uspešno. Niso pa uporabna povsod zaradi velikih dimenzij, teže in visokih stroškov. Zato so se razvili manjši taki stroji. Diapazon uporabe teh strojev je zelo širok, ker so bolj praktični nasproti pnevmatičnim (manjše so dimenzije in teža). Vir energije — sile, je zelo priročen in cenejši v primerjavi s stisnjenim zrakom. Seveda, kjer so potrebne dolge mreže vodov, še ta izum ni uporaben. Toda taki primeri ne prevladujejo. Do sedaj skonstruirani hidravlično-energetski agregati so že zelo lahki in malih izmer. Npr. širina: 850 mm, dolžina:

1350 mm, višina: 880 mm in masa: 180 kg. Tudi manjši so še in večji, in če jih primerjamo s kompresorskim agregatom za enakovredno energijo, je prednost vsestranska in perfektna. Zato naj začnemo takoj delati na tem projektu.

Majhne izmere in teža dovoljujejo vgradnjo na mala vozila, prevoz na delovišče z enim delavcem, enostavno jih je peljati na velike razdalje, ker jih lahko naložimo v avto-kombi ali na prikolico za osebni avto. Sama garnitura je mobilna. Pogonski motor (z notranjim izgorevanjem ali električni) je relativno zelo majhen za visoko energijo. Npr. 7 mkp (70J) potrebujemo na sekač za 25 kg razbijalno kladivo, in to dosežemo s 6 KS oz. 4,41 kW. Tak dieselski motor porabi od 1 do 2 litra goriva na uro. Oljna črpalka pa daje v tem primeru 100 barov nadpitiska. Kljub temu da je relativno majhen izvor energije, lahko uporabljamo ta agregat za kladivo do 36 kg. To pa zaradi principa hidravlike, ki prenaša moč kot nekaka elastična ojnica, brez pomembnih izgub. Učinek se prenese direktno, npr. na sekač, ki je vstavljen v kladivo. Nasproti temu računamo, da je pri agregatu na komprimirani zrak 75% izgub na energiji oz. samo 25% jo koristno uporabimo.

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Nova KS-Kotlje

V začetku letošnjega leta se bodo povsod tam, kjer so prej bile organizirane vaške skupnosti, ustanovile nove KS. Tako bodo novo samostojno krajevno skupnost dobile tudi Kotlje. Prav o tem pa je spregovoril Frane Kočnik, predsednik tamkajšnje KK SZDL:

»Kot kaže, se bodo po nekaj letih želje Hotuljcev le uresničile, naš kraj bo končno dobil svojo krajevno skupnost. Na ustanovitve se vneto pripravljamo. V tem času ima največ dela iniciativni odbor. Ta ima namreč nalogo, da do referendumu, ki bo verjetno v aprilu, pripravi vse potrebno. Ko bo začrtana meja KS in zaselkov, se bomo krajanje Kotelj morali na referendumu odločiti, ali smo za KS ali ne. V tem trenutku je odprto samo še vprašanje, za katero KS se bodo odločili občani pri Kefrovem mlinu, v Podkrajju in delu Preškega vrha.«

»Gotovo imate že izdelan program akcij nove KS?«

»Pravega programa še nimamo, pač pa smo precej govorili o šolstvu in otroškem varstvu. Prva naša naloga ob začetku delovanja nove KS bo, da se tudi v Kotljah uredi enozemski pokuk. To pa predvsem zato, ker v našo šolo, ki ima samo dva razreda, hodijo učenci iz precej oddaljenih krajev. Druga taka akcija pa je ureditev otroškega varstva. O tej zadevi smo spregovorili tudi na zadnji razširjeni seji predsedstva KK SZDL. Ta-

Res je, da so hidravlična kladiva dražja ob nabavi od kladiv na stisnjeni zrak, toda več denarja se bo prihranilo zaradi dolge dobe obratovanja (obrada je neznatna) in nepretrgane polne učinkovitosti.

Zelo pomembno je tudi to, da sta pri hidravličnem agregatu samo dva pomična dela (obrabna) za izmenjavo, (moderen vijaki kompresor jih ima 8), da ni podmazovanja, da je vzdrževanje minimalno, enostavno in je tudi s tem naprava ekonomična. Dalje je ugodna ta naprava tudi s stališča zaščite človekovega življenjskega in delovnega okolja. Ni potrebna v takem obsegu zaščita proti ropotu kot pri komprimiranem zraku. Zato je test ropota zelo ugoden. Hidr. agregat s kapaciteto 25 litrov na min. nadomešča kompresor s 5 m³/min. stis. zraka. Ropot pa je močno pod vrednostjo ropota, ki ga povzroča kompresor.

Nedvomno je taka hidravlična naprava bodočnost, množičnost iskanja na tržišču, da je velika prednost in korist tega sistema nasproti klasičnemu vsesplošna. V tej napravi je koncentrirana energija (moč, delo) na majhnem prostoru, v majhnem volumnu, kar do sedaj še ni znano za take vrste strojev.

Avugst Knez, dipl. inž.

ko nam je predstavila KS Ravne povedala, da bodo Kotlje že v septembru dobile nov montažni otroški vrtec.

Nič bolj zadovoljni pa Hotuljci nismo z našo preskrbo. Prav ta v zadnjem času ne more več zadovoljiti krajanov. Zato bo nujno, da se tega vprašanja lotimo čimprej. Kljub temu, da vedo za ta naš problem, do danes za njegovo rešitev še nihče ni ničesar naredil. V Kotljah je potrebna večja trgovina, v kateri bo moč kupiti vse najbolj nujno.«

»S katerimi aktualnimi vprašanji se še srečujete?«

»Star problem so naše lokalne ceste. Da bi ga rešili, je že lansko leto predsedstvo KK SZDL, sklicalo sestanek, na katerega so bili povabljeni predstavniki kmetijske zadruge, gozdarskega obrata in KS Ravne. Dogovorili smo se, da je čimprej treba urediti cesto Šrotnek—Podkraj. Del so se lotili, vendar jih niso dokončali. Kot kaže, bo za dokončno ureditev potrebna še kakšna ostra beseda.

Vznožje Uršlje gore je znano tudi po tem, da je tod pet pomembnih spominskih obeležij NOB. Za te moramo vsi skrbeti. Naša želja pa je, da bi kulturna skupnost uredila pešpot iz smeri Nadužnik—Kuharjeva bajta. Prizadevali si bomo tudi, da končno Kotlje dobijo spomenik Lovra Kuharja—Prežihovega Vranca. Kdo drug naj bi ga imel, če ne mi, Hotuljci?«

F. Rotar

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Mladi fužinar pripravljajo:
Vida Gregor, Bojan Lesjak,
Franjo Miklavc, Rudi Mlinar
ter COP pri OK ZSMS
Ravne na Koroškem.

Kongres je končan — pričnimo z delom

Kongresni center SAVA v Beogradu je od 12. do 15. decembra 1978 sprejel delegate X. kongresa Zveze socialistične mladine Jugoslavije. Okrog 1400 delegatov iz vseh koncev domovine in gostov — predstavnikov naprednih mladinskih in študentskih organizacij skoraj vseh držav sveta, se je ob tem pomembnem delovnem dogodku srečalo v osrednji dvorani na plenarnih zasedanjih in na zasedanjih šestih komisij, v katerih so delegati ločeno obravnavali specifična področja delovanja mladih. Razprave o nadaljnji graditvi in krepitevi političnega sistema socialističnega samoupravljanja in dejavnost za praktično oživljanje zakona o združenem delu so dale novo spodbudo organizacijam in vodstvom Zveze socialistične mladine, da se neposredneje vključijo v vse tokove družbenega in političnega življenja.

V naši konkretni akciji, je bilo poudarjeno, sta bila nenehno prisotna ideja in stališča devetega kongresa, da Zveza socialistične mladine ne more delovati kot politični predstavnik mlade generacije, temveč kot subjektivna sila, ki mladino organizirano pripravlja in usposablja za aktivno angažiranje v vseh tokovih družbenopolitičnega življenja in samoupravnega odločanja.

Zato so bili najbolj izpostavljeni tisti problemi, ki so zares življenjskega pomena za mlado generacijo.

V uvodnem referatu predsednika ZSMJ Azema Vlasija je bilo nanizanih dovolj aktualnih vprašanj, da je razprava bila večstranska in je v zaključnem delu prinesla tudi konkretne rezultate.

Za področje družbenoekonomskih problemov in nalog mladine so razpravljali kritično opozorili, da na celotne odnose še vedno precej vplivajo posamezniki in manjše skupine s pozicije oblasti, da ožje skupine v nekaterih občinah v prisotnosti strokovnjakov za gospodarska vprašanja odločajo o zelo pomembnih stvareh na področju investiranja, kar neposredno sega v življenjske interese delovnih ljudi in občanov.

Tudi o subjektivnih slabostih in slabem odnosu do dela pri učencih in študentih so razpravljali pravilno ugotovili, da tisti, ki ne zadovoljujejo z uspehom v šoli in na fakulteti, dojemajo to kot svojo osebno stvar in osebni problem, v katerega se nima nihče pravice vmešavati, vendar so v zmoti, ker ne dajejo iz svojega žepa materialnih sredstev, ki so potrebna za izobraževanje — ta pa niso majhna.

Kot so opozorili delegati, mora Zveza socialistične mladine kot politična organizacija mladih aktivno reševati vprašanja o zaposlovanju, sistemu vzgoje in izobraževanja, organizacijsko političnem razvoju ZSM, družbenih organizacijah mladih itd.

Posebno pozornost so delegati posvetili področju delovanja ZSM na delegatskem načelu in krepitevi kolektivne odgovornosti vodstva ter predlogu Azema Vlasija, ki je uvidoma nakazal, da profesionalizem na vseh nivojih od občine do federacije sistemu bolj

škoduje kot koristi, saj se skozenj pojavljajo tendence po oblasti in liderstvu. Med drugim je Vlasij dejal:

»Izvoljeni organi ZSM, od osnovne organizacije do federacije morajo delovati kot delegatska telesa s skupno odgovornostjo za opravljanje nalog in izpolnjevanje dolžnosti, ki so jim jih zaupali članstvo in organizacije. Notranji značaj delegatskih odnosov terja potrebo bo krepitevi kolektivne odgovornosti teh organov. To pomeni, da morajo biti vsi člani organov in vodstev enako odgovorni pri zastopanju interesov njihove delegatske baze, pri usklajevanju različnih interesov, stališč in mnenj, pri dogovarjanju o poteh in metodah uresničevanja skupnih interesov, ciljev in potreb ter pri obravnavi vseh perečih vprašanj, ki so pomembna za delo celotne organizacije.

S takšno krepitevijo kolektivnega vodenja je treba odpraviti prakso, da se preloži velik del političnih funkcij in poslov — breme predsednika in maloštevilnih aktivistov, ki izpolnjujejo svojo dolžnost poklicno med mandatom. Zato moramo na tem kongresu zavzeti jasno politično stališče o spremembi takšnega stanja.«

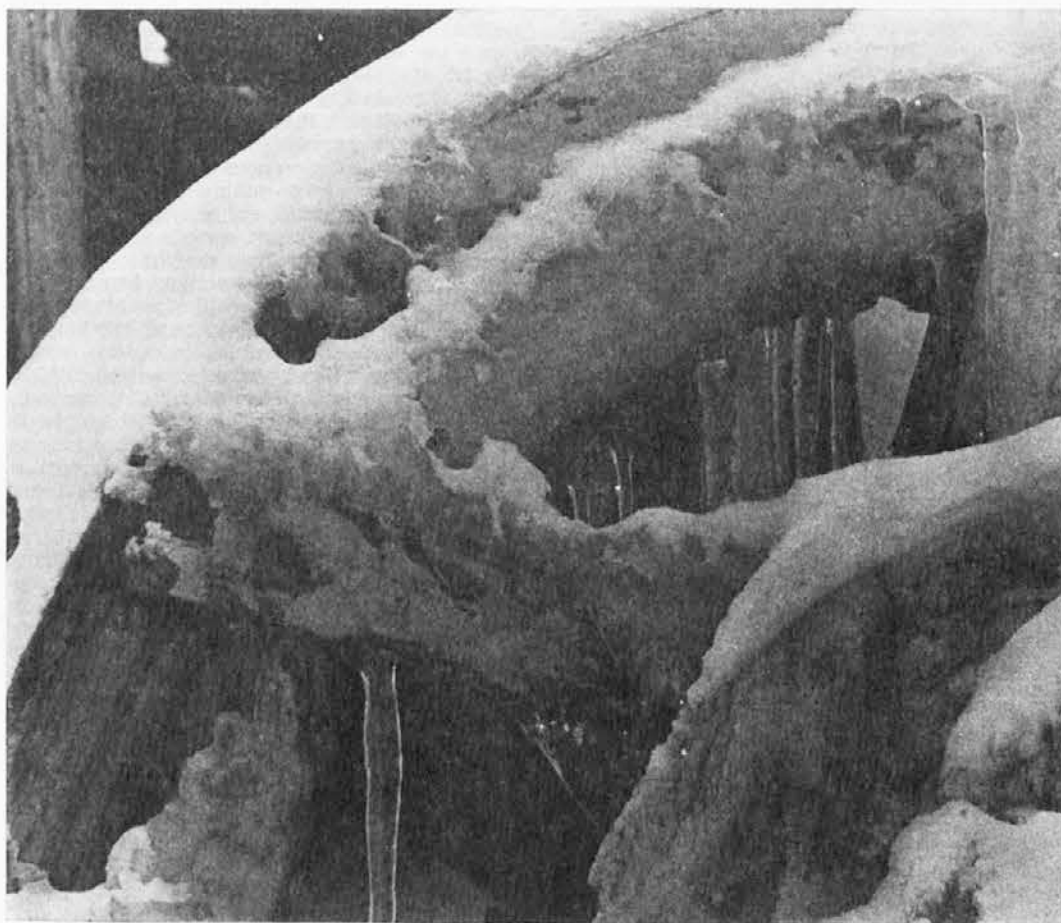
Zlasti med delegati iz Slovenije je prišlo do stališč, ki niso usklajena s predlogom, saj so ugotavljali tudi vse možne posledice, ki bi jih takojšnja odprava profesionalizma prinesla.

Najverjetneje drži, da se voljeni funkcionarji, ki profesionalno opravljajo svoje naloge, večinoma ne vračajo v sredine, iz katerih so prišli, vendar je naravnost smešno, da do idej o ukinjanju ustaljene prakse prihaja prav tam, kjer bi jih morali najdosledneje spoštovati in uresničevati.

Predsednik republiške konference ZSMS Ljubo Jasnič je že na X. kongresu ZSMS v Novi Gorici opozoril na ta problem, pa se sam kljub temu ni vrnil med jeseniške dimnike. Tudi Vlasij ne spoštuje svoje ideje, saj je po preteku mandata sprejel funkcijo predsednika SZDL v avtonomni pokrajini Kosovo.

Po drugi strani delegati iz Slovenije menijo, da v sedanji situaciji ukinitve profesionalizma v mladinskih vrstah ne more biti najbolj dobrodošla, če hkrati ugotavljamo, da Zveza socialistične mladine še nima popolnoma enakopravnega statusa z drugimi DPO, da interes mladih za aktivno delo v ZSM nenehno upada, da smo kadrovske mladi še prešibki, da bi vzpostavili kolektivno odgovornost in končno nam tudi vsi zakoni in sistemske rešitve še ne dopuščajo, da bi se vrnil v obdobje amaterizma in hkratne prisotnosti na vseh ravneh.

Verjetno bi bilo mnogo bolj ustrezno, če bi mladi pričeli krepiti nadzor nad delom posameznikov-profesionalcev in tudi ustrezno ukrepali, kadar bi prišlo do odstopanj, do te-

Na senčni strani

ženj po liderstvu, to pa seveda ne velja samo za organizacijo ZSM, saj bi takšen odnos kazalo vzpostaviti predvsem tam, kjer posamezniki odločajo o mnogo pomembnejših in dražjih stvareh ter so njihove odločitve za sistem in vse delovne ljudi in občane bolj boleče.

Dejstvo je, da v naši samoupravni socialistični ureditvi težimo za tem, da bodo državljani postali aktivni in zavedni člani skupnosti, predvsem pa zavestni samoupravljalci, česar prav gotovo ne bomo dosegli z amaterskimi posegi, še zlasti zato ne, ker moramo samoupravljanja učiti mlade ljudi, da bodo sposobni nekoč prevzeti vajeti v roke.

Izobraževanje ob delu – beg iz neposredne proizvodnje

Poleg rednega izobraževanja ima v naši družbi vedno pomembnejšo vlogo tudi izobraževanje ob delu, kar je sigurno pozitivno. Vendar moramo na žalost ugotoviti, da se to slednje pojavlja pravzaprav kot nekakšen beg iz neposredne proizvodnje.

V naši delovni organizaciji se ob delu izobražuje približno 5% delavcev, in to predvsem mladih. Skoraj polovica teh, približno 120, se jih izobražuje izven interesa svoje TOZD oziroma DS, kar pomeni, da se preusmerjajo, saj analize kažejo, da se odločajo za izobraževanje izven svojega prvotnega poklica, smeri. Te preusmeritve pa so v bistvu pravi odliv delavcev iz neposredne proizvodnje izza strojev, saj se izobražujejo po navadi za opravljanje del in nalog v organizaciji dela in administraciji. Ti premiki z enega na drugo področje so sigurno eden od dejavnikov, ki povzročajo občuten primanjkljaj delovne sile, in to predvsem kvalificirane delovne sile v neposredni proizvodnji pri strojih, prav tako pa nam tukaj manjka tudi strokovnjakov. Prepričan sem, da ima tako stanje svoj vpliv na količino in kvaliteto dela in da ovira napredek ter razvoj tehnologije v omenjenih sredinah. Vse to pa je prav tako lahko zavora dvigu produktivnosti dela.

Vzroke za tako nenačrtovano izobraževanje ob delu najdemo v slabi kadrovske politiki

Stališča kongresa so torej dosegla svoj namen. Spodbudila so žive nadaljnje razprave in hkrati prisilila v iskanje novih možnih rešitev. Zanje pa je že potrebno angažiranje širših skupin.

Drugače uspešnosti kongresa ni moč ocenjevati. Ocenili ga bomo lahko skozi nadaljnje delo, ki pa bi moralo postajati takšno, da se bomo z zadovoljstvom ozirali na prehojeno pot ter odločno zakorakali v novo obdobje. Samo tegi si želimo – nič drugega.

Stane Bodner

predvsem v TOZD, ki nima izdelanih planov kadrovskih potreb ali pa so ti zelo površni in nerealni. Nadalje je sigurno, da nismo storili dovolj za hitrejšo izboljševanje delovnih pogojev, za pospešeno modernizacijo in odpravo težjih fizičnih del, kar vse pogojuje beg iz neposredne proizvodnje. Z odpravo teh slabosti bo delavec v omenjenih sredinah lahko opravljal tudi zahtevnejša strokovna dela, kakor tudi umska in ne bo čutil, da je njegov poklic manj vreden, saj bo lahko tudi veliko več

prispeval s svojim delom. Pojavlja se še vprašanje nagrajevanja, saj vsak veliko rajši gre, čeprav za manjši osebni dohodek, tja, kjer so zdravi, dobri pogoji dela, kjer je manj fizičnega napora.

Treba je opozoriti še na to, da je izredno redek primer, ko bi v TOZD spremljali dobrega in nadarjenega delavca ter ga še pravočasno usmerili, mu svetovali nadaljnje izobraževanje ob delu v okviru potrebo in interesa TOZD ter mu tako omogočili napredovanje, saj po navadi predvsem taki delavci slej ko prej nadaljujejo s svojim izobraževanjem in kako se takrat odločijo, je vprašanje.

Svoj lonček pristavijo še delavske univerze, ki velikokrat organizirajo izobraževanje ob delu mimo interesa združenega dela. Pa tudi v naših samoupravnih aktih, ki govorijo o izobraževanju, bi morali bolj celovito in primerneje opredeliti izobraževanje ob delu.

Samoupravljanje je stvarnost, želja in zahteva vseh delovnih ljudi v naši družbi, ki se zavedajo, da to ni enostaven proces in zahteva poleg dobro opravljenega dela še več drugih sposobnosti, več znanja. Delavci nočejo biti dobri samoupravljalci in je tako tudi to eden izmed vzrokov, da se odločijo za izobraževanje ob delu. Predvsem mladi bi morali biti zainteresirani in prispevati svoj delež, seveda v sodelovanju z ostalimi silami, da bo to res izobraževanje ob delu za delo. Združeno delo je eden temeljnih nosilcev preobrazbe, vzgoje in izobraževanje v usmerjeno izobraževanje, kamor spada tudi izobraževanje ob delu in kolikor ne bo odigralo svoje vloge, bo ta proces dolg, nepopoln in neučinkovit, sami pa bomo najbolj prizadeti.

M. F.

OO ZSMS v železarni poročajo

SGV — 9. 11. 1978 so se na 4. seji predsedstva OO ZSMS SGV o programu dela za leto 1979 dogovorili, da predsedniki komisij za posamezna področja izdelajo osnutke akcijskih programov na podlagi stališč letne skupščine, upoštevajoč smernice X. kongresa ZSMJ. Pregledali pa so še potek priprav na letno skupščino.

Kalilnica — 12. 11. 1978 je bila seja predsedstva, kjer so se dogovorili za izvedbo letne skupščine in pripravo programa dela.

9. 12. 1978 — je bilo na letni skupščini prisotnih 13 mladincev od skupnega števila 22 članov OO ZSMS. Predsednik je v svojem poročilu orisal razvoj in vlogo ZSM v naši družbi ter podal smernice za konkretno delo v OO. Pozitivno je ocenil prisotnost mladih v samoupravnih organih, saj je v TOZD kalilnica 50% delegatov mladincev, vendar je poudaril, da se še premalo zavedamo vloge delegatskega sistema in kaj pomeni biti delegat. V razpravi so namenili veliko pozornost povezanosti in enotnemu delovanju DPO, ki bi lahko bilo še veliko boljše, in se dogovorili, da je že skrajni čas prehoda znotraj DPO s foramskega na kolektivno delo. Več pozornosti ter naporov je potrebno vložiti za izboljšanje delovne in tehnološke discipline, kakor tudi za hitrejšo reševanje stanovanjske problematike.

Rezalno orodje — 22. 11. 1978 so na 10. seji predsedstva za namestnika predsednika izvolili Hermana Čepelnika in za blagajnika Silvo Kacel. Med drugim so obravnavali probleme izobraževanja mladih delavcev ob delu, disciplino na delovnem mestu ter potek priprav na letno skupščino. Bogomirja Plešnika, ki se je izredno dobro izkazal na področju MDA tako v lokalnih kot zveznih, so predlagali za spremembo v ZK in se dogovorili za organizacijo sestankov izven delovnega časa.

6. 12. 1978 so na 11. seji predsedstva spregovorili o nalogah posameznikov za pripravo letne skupščine in se dogovorili, da 22. decembra na dan JLA obiščejo vojake na karavli Holmec.

Industrijski noži — 6. 12. 1978 je bila seja predsedstva, kjer so se pogovarjali o medsebojnih odnosih v TOZD in problemih delovnega okolja — pogojev dela. Obravnavali pa so tudi pravilnik o izobraževanju.

Kontrola kakovosti — 7. 12. 1978 so na seji osnovne organizacije za novega predsednika izvolili Dušana Golnarja in za sekretarja Zinko Hartman in pripravili osnutek programa dela.

Stroji in deli — 9. 12. 1978 je bilo na letni skupščini prisotnih 16 članov ali 12%. V razpravi je bil govor o problemu nesklepnosti, vsebini in metodah dela mladih, nujnosti tesnejšega sodelovanja med DPO, vzgoji in izobraževanju mladih ter kadrovske politiki v okviru ZSM. Prav tako so nakazali nekaj perečih vprašanj, kot so stanovanjska problematika, delovni pogoji, informiranost in v okviru delegatskega sistema povezava delegata z bazo, predvsem pri povratnem obveščanju. Na podlagi razprav so sprejeli smernice za izdelavo programa dela, ki naj bi bil res temeljit in bi mlade vključeval v vsa področja dela in življenja v določeni sredini. Izvedli so še nadomestne volitve in sprejeli sklep, da čimprej ugotovijo vzroke za tako slabo udeležbo na skupščini.

Delovne skupnosti in komerciala — 21. 12. 1978 je bilo od okoli 80 mladih na letni skupščini prisotnih 7 mladincev? Teh 7 mladincev se je dogovorilo, da takoj na začetku novega leta organizirajo problemsko konferenco svoje osnovne organizacije, kjer naj bi spregovorili o vseh problemih mladega človeka in vsekakor tudi o tem, ali so v tej sredini mladi sploh pripravljeni organizirano delovati.

Vaš sekretar

Informiranje mladih v OZD

Ne moremo trditi, da mladi nismo informirani o delu in dogodkih v delovnih organizacijah. Vseposod nas obkrožajo, samo pravilno se moramo angažirati, da do teh informacij pridemo. To pa je odvisno v glavnem od nas samih.

Ne smemo pogledati na oglasno desko samo takrat, ko je na njej pritrjen razpis za novo

Njiva pod snegom

delovno mesto ali pa prednostna lista za do-delitev stanovanj, temveč tudi takrat, ko so na njej sklepi delavskega sveta, samoupravne delavske kontrole, odbora za kadre in medsebojna razmerja itn. Dolžnost nas samih je, da se seznanimo z delom samoupravnih organov, da bomo na sestankih vedeli, o čem odločati in zavzeti tudi stališča, ki so usmerjena k čim boljšim odnosom v združenem delu. Od naših delegatov pa moramo zahtevati, da nas bodo na sestankih OO ZSMS o delu samoupravnih organov tudi izčrpno seznanjali.

Informiranje v glasilih delovnih organizacij nam prav tako daje možnost, da smo prisotni pri dogodkih, ki se vrstijo, in situacijah, v katerih je naša OZD. Ravno tukaj se moramo aktivno vključiti pri objavljajanju člankov, ki naj bodo izčrpna informacija vsem o našem delu, problemih, uspehih, stališčih in kritičnih ocenah. Lahko smo prepričani, da nam uredniki ne bodo odrekli sodelovanja. Nasprotno! Ravno oni so tisti, ki nas pogostokrat spodbujajo k temu, da damo tudi mi svoj prispevek pri oblikovanju glasila, ki je naše in da popestrimo vsebino ter s tem tudi informiramo širšo javnost o našem delu. Na žalost pa se temu pozivu le redko odzovemo in ostane ob strani. Ravno nasprotno pa mora biti. To je namreč naša dolžnost. Saj smo ravno mi tista progresivna sila, ki stremi k napredku in novim, boljšim odnosom v združenem delu. Bodimo prepričani, da naši prispevki ne bodo nikoli zavrnjeni, če bomo poročali realno, kritično in zanimivo za širši krog.

In kaj je pri tem naša naloga? Veliko jih je:

Jasni pogledi novih moči

Letošnje leto bi moralo biti bogato. Tako so se dogovorili člani predsedstva občinske konference ZSM Ravne na Koroškem na svoji četrti konferenci. Cel kup zanimivosti in osvežilnih novih idej je začrtanih v programih, ki bodo, uspešno realizirane za celotno skupnost, pomenile nekaj več.

Pomembne novice se obetajo povsod.

Center za mladinske delovne akcije vključuje v svoj program lokalne delovne akcije, katerih osnovni namen je z delom koristiti svojemu kraju, ga približati vsem krajanom in se kakovostno pripraviti na zvezne in republiške delovne akcije. Ob delu mora biti izmerljiv tudi ekonomski učinek, ki ga prostovoljno delo prinaša, to pa je mladinski prispevek k hitrejši izgradnji in razvoju občine.

Akcij ne bo malo, v veliki meri pa so odvisne od vodstev v krajevnih skupnostih, ki bodo morala delo in razvoj programirati, tako da bo prostovoljno delo odigralo svojo pomembno vlogo čim uspešneje.

O celovitem idejnopolitičnem usposabljanju mlade generacije smo že poročali, komisija za idejnopolitično delo pri OK ZSM Ravne pa bo akcijo razširila tudi na vsa ostala področja mladinskega organiziranja.

Center za obveščanje in propagando se bo razširil in reorganiziral ter skozi delo vzgajal in usposabljal mlade dopisnike v nosilce informiranja delegatskega sistema v prihodnosti.

Komisija za mednarodne odnose bo okrepila vezi z bratenimi in prijateljskimi občinami, poskrbela za kvalitetnejše sodelovanje, hkrati pa ponovno vzpostavila stike z mladinskimi organizacijami na avstrijskem Koroškem.

Posebno pozornost bo komisija posvečala življenju delavcev iz drugih republik, ki so na začasnem delu pri nas.

Na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite je poleg že znanih aktivnosti v programu tudi taktični preizkus funkcionalnosti OK ZSM v eni od stopenj pripravljenosti po obrambnem načrtu organizacije, ki bo obvezno planiran, tako da bo akcija celovita in bo skozi njo opravljeno informativno propagandno delo ter najverjetneje tudi tehnični preizkus posebne brigade za aktiviranje ob elementarnih nevarnostih.

— Aktivno se moramo vključiti v poročanje o našem delu, uspehih in kritičnih ocenah.

— Potruditi se moramo, da bo v teh glasilih prisoten vsepovsod duh mladih.

— Po možnosti doseči tudi to, da naj bo mladinska priloga »Mladi fužinar« stalna oblika poročanja o delu mladih v OZD.

Če bomo dosegli to, da bomo glasilo približali tistemu, ki mu je namenjeno, to je vsem delovnim ljudem, da bodo v njem našli sebe, svoje tovariše, okolje, v katerem delajo, se nam sigurno ne bo več dogajalo, da bodo kupi teh glasil služili vsemu drugemu, samo svojemu namenu ne.

Glasilo OZD pa ne sme biti edina oblika, v kateri bomo poročali o svojem delu in črpali iz nje vse ostale informacije, ampak moramo aktivno preiti k naslednji kvaliteti. Na ravni OZD bi bilo nujno, da bi periodično vsaj enkrat mesečno izhajalo glasilo mladih samoupravljalcev. Služilo naj bi za informiranje med mladimi iz vseh delovnih organizacij, v njem pa bi mladi delavci lahko objavljali tudi svoje literarne prispevke. S tem se bo informiranje sigurno povečalo in dalo svoj prispevek k plodnejšemu delu ZSMS.

Več pozornosti bi morali posvetiti tudi izdajanju skupnih glasil delovnih organizacij, kjer naj bi se aktivno združili uredniški odbori in ob posebnih priložnostih izdali skupna glasila, ki naj bi jih dobili vsi delovni ljudje v regiji ter tako spoznali življenje in delo tudi v drugih organizacijah združenega dela. Tudi tukaj bi se morali mi mladi potruditi, da aktivno sodelujemo.

membnih stvarih. Istočasno naj bi ta akcija spodbudila dejavnost hišnih svetov, za katero se že toliko časa zavzemajo krajevne skupnosti in samoupravna stanovanjska skupnost.

Pogledi v aktivnejši jutrišnji dan so jasni, od celotne družbenopolitične skupnosti pa je odvisno, če bodo načrtane poti možne stvarnost, uspešno realizirane.

Stane Bodner

Človek, al' srečen si

Slepec je počasi tipal ob pločniku s svojo tanko palico. Mi smo hiteli mimo. Med smehom smo stiskali potne roke svojih bližnjih. Vsem nam se je strašno mudilo — le slepec je stopal počasi, z drsajočimi koraki je iskal varno stopinjo, palica je tipala v temo pred njim. Mi smo gledali v izložbena okna, se veselili življenja.

Dva otroka sta se s strahom ozirala na neprekinjeno kolono vozil, ki so drvela nekam v siv popoldan. Tam čez je šola, tja je treba priti — premišljujeta in stečeta.

Zavore zaškripljejo — za las je šlo.

Voznik preklinja nepazljive mulce. Ne ozre pa se na znak, ki govori, da je tam prehod za šolarje. Še odločneje pritisne na plin in odbrzi v koloni vozil.

Za njim sta ostala prestrašena otroka. »Prav vama je, pazila bi!« se nad njima zadere mimoidoči. Mi mu pritrujemo. Nekaj metrov naprej je slonel ob razmazanem plotu starček in se smejal. Neumno je zrl v otroke, ki se zbirajo okrog njega in se smeji vsakemu njegovemu poskusu, da bi se odtrgal od plota in stopil proti domu.

Bili smo tam blizu in slišali: »Nažrl se ga je...« Smejali smo se tej pripombi enega izmed nas in stopili v gostilno.

Zakaj smo se obnašali tako? Ali nismo videli slepca, otroka in tega pijanega starčka? Kaj nismo videli, da potrebujejo našo pomoč?

Seveda smo jih videli. Pa smo pogledali stran, smo stopili hitreje mimo. »Zakaj naj mu jaz pomagam?« »Meni se mudi, ga bo že drug spravil domov!« Le zakaj puščajo otroke same na cesti, moj že ne gre sam...«

Tako premišljujemo. Ob tem pa nas stisne v prsih in nas je sram. Toda samo do naslednjega ovinka. Tu je že drugo okolje, drug svet. V avtobusu sedimo, kar se da udobno, starejši stoje poleg nas. »Saj bi vstal, pa saj so še mlajši, zakaj ti ne vstanejo?«

Tako potujemo naprej in morda se tega niti dobro ne zavemo, da smo sebični, nerazumevaljoči, da se ne obnašamo tako, kot bi se morali.

V časopisu beremo včasih: »V narasel potok je padel triletni otrok. Čeprav je bilo blizu mnogo ljudi, ni nihče skočil za njim, šele mlad mož, ki je prišel čisto slučajno mimo, je brez premišljanja skočil v vodo in rešil zadnji hip otroka. Ko so ga vprašali, ali je srečen, ker je rešil otroka je povedal: »Ko se je deklica nasmešnila, ko je srečna klicala mamo, sem začutil, da je del te otrokove sreče tudi moja sreča. Nič mi ni pozneje moglo nadomestiti te sreče, nič...«

Bil je junak, časopisi so pisali o njem.

Če bi pomagali slepcu naprej po poti, če bi varno prepeljali otroka na drugo stran ceste, ali pa če bi pomagali pijančku do njegovega doma, ne bi bili junaki. O nas ne bi pisali časopisi. Čutili pa bi, da smo srečnejši, pomagali smo bližnjemu. Tako pa smo včasih nesrečni in slabe volje. Smo osamljeni v množici, ki hiti mimo nas — prav tako smo včeraj mi hiteli mimo slepega moža...

Iščemo, iščemo srečo.

Tudi mladi bolj kot kdajkoli prej iščemo nekaj podobno sreči. Zal vse pogosteje tam, kjer je ni.

Sledimo blišču potrošniške družbe in pozabljamo, da sreča nastaja v nas samih, v naših medsebojnih odnosih. Dokler pa bomo v medsebojnih odnosih tako brezbrizni, dokler nam ni mar sosedovo življenje, dokler bomo

zapirali oči pred takimi, ki so potrebni naše pomoči, dotlej skoraj gotovo ne bomo srečni.

Da sreča ni samo denar, brezskrbno življenje, da sreča ni avto niti lepa obleka, najbrž vemo vsi. Pa vendar se včasih obnašamo tako, kot da nam manjka samo še to in ono in bomo srečni. Ko pa tisto dobimo, navadno niti srečni nismo, pogled že usmerjamo v nove stvari, sanjamo o njih — kako srečni bomo, ko jih bomo imeli!

Pozabljamo, da velja nekaj le tista sreča, ki ji pravimo — uravnovešeno notranje življenje.

Nov avto, barvni televizor, morda celo vikend kje ob obali, kako jim vse to zavidamo, kako si vse to želimo! Ne vidimo pa notranjih bojov, ne vidimo, da smo morda mi mnogo srečnejši s tistim, kar imamo.

V zakajeni gostilni se mladi zabavajo, skozi gost cigarette dim vidiš vesele obraze. Ansambel igra modne hite. Kozarci se praznijo. Tako blizu smo si, vsi se razumejo, se zabavajo, so po svoje srečni.

Zunaj po cesti pa stopata starčka, držita se za roke. Ona pogleda v njegov obraz in se srečna nasmehne. On ji vrne stisk roke, lepo mu je, njuno življenje je bilo srečno. Polno

ovir, polno nepričakovanih trenutkov, pa vseeno srečno, ker sta znala ohraniti spoštovanje do drugih in do samih sebe.

Če naše življenje pojmuje tako in gradimo srečo na medsebojnem razumevanju, potem so naša jutra vedra.

Vse to pa ne gre brez našega medsebojnega razumevanja. Če jaz ne bom razumel prijatelja ali sočloveka, če mu ne bom pomagal, potem tudi jaz ne morem od drugih pričakovati pomoči takrat, ko jo bom potreboval.

Postajali si bomo tujci, ki se srečujejo s hladnimi pogledi, postajali bomo vse bolj podobni robotom, ki skrbijo le za svoj veliki JAZ. Prazni v srcu in revni v duhu, tako blizu drug drugemu, pa hkrati tako daleč vsak sebi.

Za svoje življenje pa potrebujemo srečo, potrebujemo ljudi in njihovo družbo, in če so ljudje ob nas srečni, smo srečni tudi mi. Zato storimo, da bodo ljudje ob nas srečni! Bodimo pripravljeni pomagati!

Ne bomo več osamljeni, naše življenje bo našlo neki globlji smisel, pa čeprav si bomo še naprej želeli nov avto, lepšo obleko...

Človek, al' srecen si, povej!

Rudi Mlinar

Akcijski program skupnih nalog OO ZSMS v železarni

Osnutek programa skupnih aktivnosti OO ZSMS v železarni smo obravnavali na seji koordinacijskega sveta in zavzeli naslednje stališče:

1. Akcijski program se posreduje vsem članom ZSMS v železarni prek Mladega fužinarja.
2. V OO morajo vsi člani o njem razprav-

ljati ter dati svoje predloge in mnenja.

3. Po sprejetju usklajenega programa se OO, s tem ko ga potrdijo, tudi obvežejo, da ga bodo izvrševale.
4. V omenjenem programu so zajete le tiste naloge, ki jih je mogoče vnaprej časovno opredeliti. Sigurno pa je, da ga bomo po potrebi med letom dopolnjevali.
5. Vsebinski program dela, ki bo opredeljeval celotno področje mladinskega dela v železarni, kakor tudi vlogo in pomen ZSMS, bo podan v naslednji številki Mladega fužinarja.

Osnutek akcijskega programa skupnih aktivnosti

1. Mladinsko prvenstvo v sankanju bo 13. 1. 1979.
2. Seminar za vse člane predsedstva OO ZSMS v železarni bo 27. 1. 1979.
3. Sodelovanje ob Prešernovi proslavi — 8. 2. 1979.
4. Mladinsko prvenstvo v šahu bo 10. 2. 1979.
5. Seminar za predsednike, sekretarje in blagajnike OO ZSMS bo 24. 2. 1979.
6. Sodelovanje na proslavi ob dnevu žena in obisk partizanskih mater dne 8. 3. 1979.
7. Mladinsko prvenstvo v namiznem tenisu bo 17. 3. 1979.
8. Predavanje za vse člane OO ZSMS v železarni bo 31. 3. 1979.
9. Mladinsko prvenstvo v kegljanju bo 6. 4. 1979.
10. Kresovanje ob 27. aprilu 26. 4. 1979.
11. Čiščenje DO — MDA bo 20. 4. 1979.
12. Kresovanje za 1. maj bo 30. 4. 1979.
13. Mladinsko prvenstvo v streljanju bo 12. 5. 1979.
14. Majsko srečanje mladih SOZD SŽ in proslavitev 5. maja bo 26. 5. 1979.
15. Problemska konferenca KS OO ZSMS v železarni bo 9. 6. 1979.
16. Mladinsko prvenstvo v nogometu bo 16. 6. 1979.
17. 4. julij — dan borca — dvodnevni tabor MPB, bo 7. 7. 1979.
18. 22. julij — dan vstaje slovenskega naroda — kresovanje bo 21. 7. 1979.
19. 15. avgust — dan graničarjev — obisk karavle Sonjak 15. 8. 1979.
20. Orientacijski pohod MPB bo 8. 9. 1979.
21. Mladinsko prvenstvo v odbojki bo 22. 9. 1979.
22. Predavanje za vse člane OO ZSMS v železarni bo 13. 10. 1979.
23. Mladinsko prvenstvo v plavanju bo 21. 10. 1979.
24. Problemska konferenca KS OO ZSMS železarne bo 10. 11. 1979.
25. Odbojgarski turnir ob 29. novembru bo 24. 11. 1979.
26. Posvet predsednikov in sekretarjev OO ZSMS v železarni bo 8. 12. 1979.
27. 22. december — dan JLA — obisk karavle Sonjak bo 22. 12. 1979.

Sončni klanec

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 6112 Heureka! Kako su i kada nastali najvišnji izumi 1978.
 6113 Stojanović I. S., Osnovi telekomunikacija 1977.
 6114 Pejović P., N. Parezanović, Analogni elektronski računari i njihova primena 1972.
 6115 Šotić F., Uvod u kibernetiku 1978.
 6116 Jovanović D. T., Komponente digitalnih sistema 1978.
 6117 Čirić V., Računske mašine programiranja i primena 1977.
 6118 Čirić V., Zbirka rešenih zadataka iz programiranja 1978.
 6119 Dobrenić S., Minikomputori i sistem informacija 1970.
 6120 Dobrenić S., Kibernetika u ekonomiji 1969.
 6121 Parezanović N., Računske mašine i programiranje 1976.
 6122 Parezanović N., Programski jezik Basic 1977.
 6123 Englesko srpskohrvatski rečnik stručnih termina iz oblasti informatike sa glosarom 1974.
 6124 Knjiga o avtu 1978.
 6125 Zemeljski plin in ostali energetske viri v industriji 1978.
 6126 Hart N. A., J. Stapleton, Glossary of Marketing terms 1977.
 6127 Wilmschurst J., The Fundamentals and Practice of Marketing 1978.
 6128 Rogers L. A., Business Analysis for Marketing Managers 1978.
 6129 Jezernik A., Računalništvo v inženirski praksi 1978.
 6130 Handbuch für Lokaljournalisten Teil 1, 2. 1978.
 6131 Mali ekonomski leksikon 1978.
 6132 Wild W. P., Moderne Analysen für die Galvanotechnik 1972.
 6133 Stevens F., G. Fischer, Abwasser — Analysen für Betriebe der Metallindustrie 1977.
 6134 Blanc R. P., Ira W. Cotton, Computer Networking 1976.
 6135 Wilson A. N., Nonlinear Networks: Theory and Analysis 1975.
 6136 Korn A. G., Microprocessors and Small digital Computer systems for engineers and scientists 1977.
 6137 Rahmel A., W. Schwenk, Korrosion und Korrosionsschutz von Stählen 1977.
 6138 Brajša P., Splošna psihodinamika samoupravnega vedenja 1978.
 6139 Ljubić — Eles V., T. Lazar, I. Akrapović, Termoplastične mase, osnovne karakteristike materialov, konstrukcijski in tehnološki postopek 1971.
 6140 Mojsilović V., Fotografija od ideje do realizacije 1976.
 6141 Kroj O., Snimanje iz blizine 1976.
 6142 Cigoj S., Obligacijska razmerja 1978.
 6143 Jamnik M., Vasić P., Istraživanje tržišta 1973.
 6144 Morgan G. M., Energy and Man: Technical and Social Aspects of Energy 1975.
 6145 Plunkett E. R., Handbook of Industrial Toxicology 1978.
 6146 Raskop F., Die Schnellbestimmung der Wickeldaten 1958.
 6147 Bock R., Methoden der Analytischen Chemie I. 1974.
 6148 Mannkopf R., G. Fried, Grundlagen und Methoden der chemischen Emmissions-spektralanalyse 1975.
 6149 Schomburg G., Gaschromatographie 1977.
 6150 Köhlmeier M., Einflüssenverteilung auf die Streckgrenze von Stahl 1978.
 6151 Wolters F. M., Ključ za kompjuter I, II. 1972.
 6153 Tabellenbuch Metall 1978.
 6154 Radenović P., Praktikum iz sociologije rada 1976.
 6155 Stanković J., Praktikum iz opšte sociologije 1977.
 6156 Oppelt W., Kleines Handbuch technischer Regelvorgänge 1972.
 6157 Isermann R., Digitale Regelsysteme 1977.
 6158 Kümmel F., Elektrische Antriebstechnik 1971.
 6159 Unger H. G., W. Schutz, Elektronische Bauelemente und Netzwerke I, II, III. 1973.
 6160 Diehl W., Mikroprozessoren und Mikrocomputer 1978.
 6161 Nürnberg W., Die Prüfung elektrischer Maschinen 1965.
 6162 Philipow E., Taschenbuch Electrotechnik I, 2. 1977.
 6163 Ferišak V., Sistemi šifriranja 1975.
 6164 Možina S., J. Florjančič, Planiranje in razvoj kadrov v organizacijah združenega dela 1977.
 6165 Brekić J., J. Florjančič, Projekcija razvoja kadrov SR Slovenije za srednjoročno obdobje 1977.
 6166 Možina S., Kadrovska politika v pogojih samoupravljanja 1975.

vse izvirno in objektivno prikazati podobo Latinske Amerike.

Božin Pavlovski, Na preprihu, roman, DZS, Lj., 248. str. 220 din.

Predstavnik tretje povojne generacije makedonskih pisateljev se je v svojem zadnjem romanu, ki z naslovom simbolizira deželo in neko podjetje, lotil nenavadne, vendar aktualne teme. Pripoveduje o spopadu med staro in novo generacijo, ki sta zrasli v različnih razmerah in imata različne nazore.

(Po Knjižni panorami DZS)

RES VREDNO ZAHVALE

Bolezen se me je polotila tako hudo, da so me 25. 11. 1978 odpeljali v slovenjegraško bolnišnico naravnost iz službe. Toda gre za naslednje: ko so me za dan republike obiskali predstavniki železarne Ravne in mi prinesli darilo, sem bil tako presečen, da kar ne morem povedati.

Moji bolezn pa v Slovenji Gradcu niso mogli pomagati, zato so me deset dni kasneje odpeljali na zdravljenje v Maribor. Kak teden za tem sem dobil novico, da mi je železarna za dedka Mrza poslala res lep znesek.

Taka pozornost je res vredna zahvale, napisal pa sem to zato, da bi drugi vedeli, kako železarna misli na nas, tudi ko smo bolni.

Vsem sodelavcem železarne želim srečno novo leto!

Jože Gnamuš

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

Anton Ocvirk, Literarna umetnina med zgodovino in teorijo I, DZS, Lj., 548 str. 400 din.

Gradivo, ki ga je avtor namenil za pričujočo izdajo v dveh knjigah, je razporedil po časovno razvojnem načelu, se pravi po dobah, smereh in osebnostih, ki so se v njih dvignile najvišje. Vse to delo, ki se po pomembnosti pridružuje zbirki esejev »Evropski roman«, pa obravnava naše leposlovno in kritično ustvarjanje s primerjalnih in teoretičnih vidikov.

Zivi pesniki, Gregor Strniša, Jože Snoj, Tone Pavček, Miroslav Košuta, zbirka, DZS, Lj., 490 din.

Štiri knjižice predstavljajo pomemben začetek pesniške zbirke Zivi pesniki, ki bo izhajala vedno v serijah po štiri knjige in prinašala izvirno domačo pesniško produkcijo.

Danilo Lokar, Cankarju na rob, esej, DZS, 148 str. 140 din.

Lokar razodeva in razčlenjuje Cankarjevo samostojnost in samozavest, ki se navzlic izpričanim vplivom ni nikdar pustila zaslužiti tem vplivom, a se je oplajala pri vzorih in čedalje očitneje gradila svojo vizijo sveta. Vsekakor je Lokarjev esej vznemirljivo pričevanje, ki mu velja podariti pozornost in naklonjenost.

PREVODI

Gerhard Prause, Geniji na samem, DZS, Lj., 314 str. 220 din.

To je knjiga za vse, ki bi radi spoznali velike može nekdanjih časov s čisto človeške platí kot zasebnike, ki imajo enake slabosti, bolečine, bojazni in strasti kot vsakdo. Dali, Freud, Picasso, Einstein, Goethe, Dickens, Tolstoj, Churchill, Beethoven, Dostojevski, Gauguin. Bili so geniji, bili so izredni — a bili so vendarle tudi ljudje kakor mi.

Grampava pot

VRSTE FILMOV

Obstajajo štiri glavne vrste filmov, in sicer:

1. Igrani film,
2. dokumentarni film,
3. animirani film,
4. eksperimentalni film.

Igrani film, kot že ime samo pove, je vrsta, kjer igralci s svojo igro pred kamero pričarajo določeno osebo in položaje (dogajanje torej), ki jih oblikujeta scenarist in dramaturg in jih pred kamero »oživi« režiiser. Igrani film pomeni nekaj različnega od dokumenta, nekaj različnega od navadnega dogajanja, nekaj »narejenega«, torej umetno ustvarjenega, »ne resnično, ampak zaigrano«, rekonstruirano — režirano dogajanje. In res, ne glede na skrajno poenostavljenost vsebuje vse te ugotovitve osnovno značilnost vrste, o kateri govorimo. Tu je zares vse izmišljeno, zato (tudi če gre za resnične osebe in dogodke), kjer je vse oblikovano v filmsko dogajanje, v igrano filmsko rekonstrukcijo, umetno narejeno delo torej (vendar pa ni zato nič manj prepričljivo), ki nas skuša prepričati o resničnosti dogodka.

Dokumentarni film se od igranega bistveno razlikuje, saj je njegov osnovni namen registriranje resnične, neposredno zajete življenjske pojavnosti. Kakor dokazuje že ime, hoče biti ta vrsta neposredni, vizualni dokument, avtentični zapis resničnosti, stvaritev torej, ki gradi svojo umetniško vizijo na temelju resničnega dokumenta. Ustvarjalci takih del si ne izmišljajo ne zgodbe ne zapleta, najti skušajo samo najboljše obliko, s katero bi nam na filmu posredovali resnična dogajanja, in to na način, ki nam

bo ostal v spominu kot verodostojen.

Animirani film je nekakšno mejno področje kinematografije. Razlikuje se od vseh ostalih filmskih vrst po številnih prvinah. Nekateri filmski esteti ga imajo za posebno, samostojno umetnost. Animirani film nastaja bistveno drugače kot igrani in dokumentarni.

Medtem ko je pred kamero igranega filma živ igralec, pred kamero dokumentarnega pa pravi udeleženec življenjskega dogodka, stoji pred kamero animiranega filma neživa stvar, negibljiv objekt: risba (risani animirani film) lutke (lutkovni animirani film) izrezane figure (kolaž animirani film) ali pa kakšen drug predmet, material itd. Glavno vprašanje je, kako te predmete oživiti — animirati; odtod tudi ime.

Animirani film so na poseben način posnete slike, lutke ali druge stvari, ki jih je treba prejnarisati ali oblikovati. Za vsako sekundo prizora je potrebno 24 slik, ki se zmontirajo v ustreznem zaporedju, da dobimo na filmskem platnu gibanje. Za eno minuto prizora potrebujemo 1440 slik itd.

V risnem animiranem filmu snema kamera risbe ali slike, v lutkovnem filmu majhne skulpture itd. To pomeni, da gre za posebno povezovanje likovnih (slika, risba, skulptura) in filmskih elementov (kamera, filmski trak, projekcija), iz njihove sinteze pa nastaja celota po zaslugi tehnike animacije. Le-ta pa ne spada niti samo k filmski niti popolnoma k likovni umetnosti, ampak gradi svoj lastni svet s pomočjo posameznih elementov teh področij, gradi svojo novo umet-

niško in izrazno realnost. Zaradi tega jo imajo mnogi esteti ki za novo, neodvisno osmo umetnost.

Eksperimentalni film (tako ga imenujemo, ker zanj nimamo primernejšega izraza) je pojav — vrsta filma, ki ga bomo najtežje definirali. Raziskuje nove možnosti filmskega izraza in komunikacije, njegovi avtorji skušajo preseči znane, že vidne in ustvariti nove izvirne vrednote na tem področju. Eksperimentalni film bi lahko imenovali tudi novatorski film. Zaradi narave eksperimenta pa moramo ločiti dva po-

menska dela. Prvi del se nanaša na eksperimente v okviru posameznih vrst, npr. prehod igranega filma od klasične pripovedne oblike v moderno obliko z novimi izraznimi sredstvi in načini igranja. V drugem delu pa si avtorji teh filmov prizadevajo z različnimi sredstvi (tehničnimi, dramaturškimi) za filmsko komunikacijo. Zanimivo pa je, da se eksperimentalni film mnogo hitreje razvija na področju amaterske kinematografije. O tem zgovorno priča tudi jugoslovanska praksa.

Milan Klemenc

KAKŠEN NAJ BO NOVINAR V SAMOUPRAVNI SOCIALISTIČNI DRUŽBI

Konec novembra lani je bilo v okviru spominskih dni na pokojnega novinarja, družbenopolitičnega delavca in glavnega urednika Dela Mitje Gorjupa na Brdu pri Kranju tridnevno posvetovanje, ki bo poslej stalna oblika družbenopolitičnega in marksističnega izpopolnjevanja novinarjev, so sodelovali sekretar predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc, predsednik skupščine SR Slovenije Milan Kučan in podpredsednik republiške konference SZDL Slovenije Beno Zupančič. Govorili so o mednarodni politiki in marksističnem pristopu k analizi in pisanju o temah s tega področja, o vlogi subjektivnih sil v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, o demokratičnem pluralizmu samoupravnih interesov in delegatskem sistemu ter o slovenskem jeziku v novinarstvu.

V tem prispevku je povzetih nekaj izrečenih misli o delu in vlogi novinarja kot družbenopolitičnega delavca.

Casnikarstvo je resno in odgovorno delo, njegovo nepogrešljivo mesto pa je znotraj subjektivnih sil. Da časnikarji ne bi bili samo kronisti nekega časa, ampak notranja gibalna sila razvoja, se morajo nenehno poglobljati v temeljne družbene tokove, se poistovetiti s subjektivnim dejavnikom. Novinarji ne morejo biti le opazovalci družbenih sprememb, ampak tudi ustvarjalci in oblikovalci družbenih informacij, dialoga ter boja mnenj. Da bi to bili in da bi bila njihova samostojnost pri tem čim večja, pa je potrebno poglobljeno poznavanje družbenih dogajanj, marksistični pristop in zlasti opiranje na temeljne družbene dogovore. Z več svojega znanja, toda s spoštovanjem do znanja drugih, je lahko svoboden in samostojen, brez omahovanja in negotovosti.

Novinar kot družbenopolitični delavec in člen subjektivnih sil (idejne politične sile socializma) mora biti tisti, ki bo z jasno in napredno politično idejo ter prepričljivim pisanjem vplival, da bodo samoupravno ideologijo razumele, sprejele in uresničile najširše ljudske množice.

Zato mora v bitko za krepitev družbenoekonomskega položaja delavca, samoupravne organiziranosti združenega dela, dohodkovnih odnosov, svobodne menjave dela. Tudi boj proti odtujenosti dohodka, za odgovornejšo in doslednejšo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, družbeno planiranje, povezovanje dela in sredstev, za širše samoupravne integracije, ki nam edino lahko dajo več družbene reprodukcije, je temeljna naloga slehernega časnikarja.

Novinarji bi morali tudi stalno ocenjevati idejnopolične odnose v uredništvih (skratka v okolju, kjer delajo in živijo), da bi s tem krepili enotnost za še bolj ustvarjalno delo. To ne bo krmilo svobode novinarjev, pač pa bo temelj za njihovo resnično samostojnost, preprečilo bo omahovanje in negotovost. Seveda novinar ne more vsega vedeti, mora pa čutiti odgovornost do znanja ter interesov drugih.

V razpravah so bili izpostavljeni tudi nekateri problemi, s katerimi se srečujejo novinarji pri svojem delu. Eden takih je problem mladih novinarjev, ki šele začenjajo delati. Delo uspešnega novinarja že tako terja celega človeka. Če pa k temu dodamo še skrb mladih za ustvaritev družine, za stanovanje, pa ne nazadnje še največkrat pomanjkanje prakse, ki je, žal, fakulteta ne da in je to stvar nekajletnega dela, potem je jasno, da so zahteve, naj bo tak (mlad) novinar že celovita in ustvarjalna osebnost, preveliko in preuranjeno. Kdaj torej najti čas še za svojo družbenopolitično in marksistično izpopolnjevanje, izpopolnjevanje vrzeli v znanju, ki ga fakulteta ne da ali ga ne more dati?

Ta in podobni problemi za zdaj ostajajo še odprti. Seveda jih tudi ne bo mogoče rešiti čez noč. Verjetno pa bi kazalo iskati rešitve poleg samoizobraževanja novinarjev tudi v podobnih srečanjih oziroma posvetovanjih, kot so bili »Gorjupovi spominski dnevi«, in bi se jih udeležil sleherni novinar.

(Iz Internih informacij republiškega sveta ZSS, št. 5/II)

ZOPET NIČ VEČ ČISTA MEŽA

Ob članku v Informativnem fužnarju »Nič več mrtva Meža« sem se zelo razveselil. Po nekajdnevem ogledovanju sem res opazil, da je naša predraga Meža zopet malo čistjša.

Ves navdušen še od prekrasnih spominov s sprehodov ob Krki sem se veselil, da bom lahko tudi ob Meži hodil na sprehode ter gledal ribice, ki se poigravajo v njej.

Malo veselje

To me je tako navdušilo, da sem se takoj odpravil na pot ter začel spraševati, kje se lahko včlanim v ribiško društvo. Začel sem v naših športnih trgovinah nabavljati celo ribiško opremo, a ker ni bilo dovolj fine, sem se odpravil v Ljubljano. Nikakor nisem pozabil celo ribiških škornjev za primer, če bi moral globlje zabroditi v prečiste valove Meže.

Ko sem tako kupoval, sem srečal prijatelja z družino ter ga

povabil na Ravne, češ da mora priti ter si ogledati prečudovito Mežo. Zagotavljal sem mu namreč, da se njihova Ljubljana ne more primerjati z njo.

Ko sem imel doma že vso opremo urejeno, sem še enkrat stopil do Meže — bilo je 5 do 6 dni od takrat, ko sem opazil, da se bistri.

»Glej ga vraga«, si rečem, »saj ni mogoče, da je že zopet umazanostiva!«

Ves pokropen in razočaran sem šel domov. Prijatelju sem telefo-

niral, da žal ne more na Ravne zaradi popravila Doma železarjev. Sedaj si močno želim takšne zime, da z adaptacijo hotela ne bi mogli nadaljevati vsaj toliko časa, da bi se naša Meža zopet za kakšen teden zbistrila.

Ribiške stvari sem spravil v omaro. Presneta Meža, še novoletne praznike mi je pokvarila, saj sem za opremo porabil vse prihranke in sem sedaj suh.

Silvo Veršič

PLAVANJE

Plavalci slovenskih klubov so izkoristili predtekmovalno obdobje za mnogoboj, ki je potekal v sedmih kolih.

V starejših kategorijah so bili plavalci in plavalke Fužinarja zelo uspešni. Med deseterico absolutno najboljših plavalcev so kar štirje Ravenčani: Rodič, Vočko in Brata Kos. Med žensko deseterico pa je kar pet naših deklet: Rodičeva, sestre Levar, Pisnikova in Kosova. Najboljše rezultate je dosegla Maja Rodič, ki je kot mladinka zbrala več kot najboljša slovenske članice.

Uradni zaključek letošnje plavalne sezone je bil na plavalnem mitingu v Trbovljah z imenom »ob koncu leta«. Več kot 80 tekmovalcev iz desetih slovenskih klubov je doseglo nadpovprečne rezultate. Tudi naš plavalec Kos je plaval 200 m hrbtno v času novega državnega rekorda za starejše pionirje. Poleg njega sta osvojila prvi mesti še Tomaž Rodič na 200 m prsno in Vočko na 200 m mešano. Pri dekletih je Rodičeva zmagala na 200 m prsno in 200 m mešano. Prva je bila tudi Pisnikova na 100 m delfin.

NOVICE TVD PARTIZAN

V počastitev dneva JLA je naše društvo organiziralo občinsko tekmovalno v športni gimnastici. Žal moramo ugotoviti, da se s to dejavnostjo v naši občini ukvarjata praktično samo dve društvi, in to Partizan Ravne in Mežica. Druga ugotovitev pa izpričuje, da se s to panogo športa raje ukvarja ženski spol kot moški. To je pokazalo sedanje tekmovalje, kjer nobeno društvo ni bilo sposobno pripraviti moške vrste.

Na splošno lahko ocenimo, da naša telovadba le ni tako zanič, kot to želijo nekateri prikazovati in s tem celo propagirati proti temu športu. Kljub skromni vadbi smo lahko videli elemente, ki po težavnosti stopnje v marsičem

REKREACIJA IN ŠPORT

SMUČARSKI TEK

Več kot 60 tekmovalcev se je udeležilo prvih občinskih preglednih tekem v novi sezoni. Najboljši so bili:

mlajše pionirke: Dominika Vidovič pred Tanjo Kolar in Lenko Bavče,

starejši pionirji: 1. Boris Maklin, 2. Lojz Potočnik, 5. Jani Ažnoli, vsi Fužinar,

mlajši mladinci: 2. Miran Stefanovič, Fužinar, 5. Janko Pisar, Mežica, 7. Saša Kranjc, Črna,

mlajše mladinke: 1. Mateja Koren, Fužinar, 2. Nataša Potočnik, Slovenj Gradec.

Bodoči Križaji

mlajši pionirji: Damjan Kolj pred Nabernikom in Vrabičem iz Črne,

starejše pionirke: Mateja Gorjanc pred Jelko Bavče in Melito Pšeničnik iz Črne,

starejši pionirji: Darko Gregl pred Markom Orožnom iz Kotelja in Iztokom Jerkom,

mladinci: Milan Vrhovnik pred Črnjanoma Malijem in Jelenom, starejši mladinci: Rado Lampret pred Ivanom Plescem iz Črne,

člani: Zoran Zavolovšek pred Perušem in Mirkom Kranjčanom.

ALPSKO SMUČANJE

V Kranjski gori je bilo kategorizacijsko tekmovalje za prehodni razred. Pri mlajših mladincih je Miran Stefanovič osvojil tretje mesto, v konkurenci starejših pionirjev pa je bil Boris Maklin osmi.

Na četrtem mednarodnem FIS-slalomu na Soriški planini je nastopilo 82 tekmovalcev iz šestih držav. Zmagal je Andrejev iz Sovjetske zveze, naš tekmovalac Andrej Stefanovič pa je osvojil 26. mesto.

Na Ošvenovem travniku je bilo kategorizacijsko tekmovalje v veleslalomu za pionirje in mladince za vzhodno Slovenijo. Koroški tekmovalci so osvojili naslednja boljša mesta:

starejše pionirke: 3. Natalija Fužir, Črna, 5. Breda Broman, Fužinar,

Tekmovalje so odlično izvedel SK Fužinar pod vodstvom magistra Ažnoli.

V Mežici so tekmovali najmlajši v selekcijskem razredu v veleslalomu. Uvrstitve koroških tekmovalcev:

mlajše pionirke: 1. Mirjam Videmšek, Fužinar,

mlajši pionirji: 3. Dušan Žagar, 5. Matej Boris, 6. Pavel Čebulj, vsi Fužinar,

cicibanke: 1. Katjuša Pušnik, Črna, 2. Vanja Napotnik, Mežica, 3. Doroteja Pustoslemšek, Mežica,

cicibani: 1. Darjan Čekon, 2. Tomaž Kostanjevec, oba Fužinar.

ODBOJKA

V Mariboru je bil tradicionalni odbojarski turnir v počastitev dneva JLA. V moški konkurenci so nastopile tri najboljše slovenske ekipe in reprezentanca »Ljubljanske armadne oblasti«. Člani Fužinarja so prepričljivo premagali vse nasprotnike z 2:0, drugi je bil Bled, tretji Maribor in četrti vojaki, za katere so nastopili državni reprezentant Dobrič ter Ravenčana Krivograd in Lajmiš. Najboljši igralec turnirja je bil naš delavec Poldo Ranc.

Ženska ekipa Fužinarja je premagala Merkurja iz Nove Gorice in Radno iz Ljubljane. Odločilno srečanje za prvo mesto pa so naša dekleta izgubila z mariborskim Branikom z 2:1.

NAMIZNI TENIS

Ženska ekipa Fužinarja je izgubila dvoboja v prvi zvezni ligi s Partizanom in Naftagasom s 6:1. Po eno točko so priigrale Ačkova v igri posameznice ter par Logar — Trbižan v dvojicah.

V Kočevju je bilo zaključeno tekmovalje učencev osnovnih šol za našo republiko. Med posameznicami je osvojila naslov republiške prvakinje Krsnikova iz Maribora, Trbižanova je bila tretja, Logarjeva in Šipekova pa si delila 5. do 8. mesto.

V igri dvojic je zmagal naš par Trbižan — Logar, ki je v finalnem srečanju prepričljivo premagal favorizirano dvojico Krsnik — Ojsteršek kar z 2:0.

RODIČEVA MED NAJBOLJŠIMI V JUGOSLAVIJI

V Zagrebu so razglasili najboljše posameznike in ekipe za leto 1978. Med moškimi je prepričljivo zmagal košarkar Dalič, pri ženskah karateistka Šumanja. V ženski konkurenci je prišlo v ožji izbor 13 posameznic. Na častnem šestem mestu je pristala naša plavalka Maja Rodič s šest glasovi.

Za vsako žogo

prekašajo fizično kot psihično sposobnost posameznega tekmovalca. Želja nas vseh je čim dlje obdržati v starosti dobro fizično kondicijo, katero pa lahko negujemo z redno vadbo, kjer so zastopani elementi osnove gimnastike z elementi igre z žogo.

Na občinskem tekmovanju so bili doseženi naslednji rezultati:

Mladinke: 1. Partizan Mežica 146,8 točk, 2. Partizan Ravne I. 145,3 točk, 3. Partizan Ravne II. 133,4 točk, 4. Partizan Ravne III. 130,8 točk.

Posamezno: 1. Marin Maja — Ravne 39 točk, 2. 3. Rampre Natalija — Ravne in Velunšek Breda — Mežica 37,7 točk, 4., 5. Pavšer Nataša — Ravne in Kos Vida — Mežica 37,3 točk.

Pionirke: 1. Partizan Ravne 149,9 točk, 2. Partizan Mežica 149,7 točk, 3. Partizan Ravne II. 138,4 točk, 4. Partizan Ravne III. 138,1 točk.

Posamezno: 1. Pavšer Alenka — Ravne 38,7 točk, 2. Grubelnik Helena — Mežica 37,7 točk, 3. Vauh Adrijana — Mežica, 37,5 točk, 4. Turšič Franja — Mežica 37,4 točk.

Franc Košak

ANTON PEPELNIK

Dragi Toni!

Da smrt ne izbira, je dokaz tudi zate prišla mnogo prerano. Umrl si nenadoma, sredi svojega ustvarjalnega dela, v najlepših letih življenja, takrat, ko tega nihče ni pričakoval.

Ob vesti, da te ni več med nami, smo ostali nemi in osupli. Tembolj temu nismo verjeli, ker si še pred kratkim prišel v oddelke, kjer smo se pogovarjali tudi o tvoji bolezn. Sam nisi mislil le na bolezen, temveč na delo, zato si v svojem zadnjem pogovoru s sodelavci izrazil svojo edino željo, in sicer to »da bi le že enkrat zopet lahko šel na delo.« Tvoja skromna želja pa se ni več uresničila.

Rodil si se pred 35 leti v Otiškem vrhu pri Dravogradu in tam tudi preživel svojo mladost. Z materjo sta se v skromnih razmerah težko prebijala skozi življenje. Po končani osnovni šoli si se takoj zaposlil in si tako nekoliko izboljšal svoj in materin materialni položaj. Leta 1964 si se zaposlil v železarni Ravne v oddelku odpreme kot pomočnik prevzemnika. Tvoja delovna prizadevnost in odnos do dela sta

bila vzgled drugim. Po nekaj letih dela v železarni si opravil izpit za žerjavovodjo. Od takrat pa vse do prerane smrti si to delo opravljal vestno in marljivo, lahko rečemo brez napak.

Prav zato tvoja prerana smrt pomeni za nas veliko vrzel, veliko izgubo. Zelo te bomo pogrešali, ne le kot izredno vestnega in prizadevnega delavca, temveč tudi kot plemenitega človeka in prijatelja.

Krasile so te vrline mirnega, skromnega in tihega človeka, tak si tudi odšel od nas in takega te bomo obdržali v spominu.

Dragi Toni, poslavljam se od tebe z obljubo, da te ne bomo pozabili. Ostal boš z nami, ostal nam bo spomin na človeka, sodelavca, ki smo ga vsi spoštovali in imeli radi.

Počivaj spokojno v rodni koroški zemlji! V imenu OOS in v imenu sodelavcev izrekam svojcem iskreno sožalje.

ANTON PEČOLAR

Dragi Toni!

Nikoli ne vemo ne ure, ne dneva. Kako kruto nas ta resnica pesti. Tudi med nas je ponovno udarila z vso svojo neizprosnostjo in kruto silo.

Le kdo bi pričakoval, da se bo prijeten večer, ko smo sedeli skupaj in se pogovarjali o našem preteklem delu in si čestitali za uspehe, ki smo jih s trdim delom dosegli, tako končal. Tudi ti, Toni, si bil med nami; poln življenja, poln moči in vere v svetlo bodočnost. Tudi ti si se upravičeno in s ponosom lahko ta dan oziral na svoje delo in na svoj prispevek k naši skupni stvari.

Potem pa, ko smo se razhajali je nenadoma prišlo. Pogreznili si se v večno temo in ugasnilo je življenje, ki je bilo polno trdega dela, odrekanih, žrtvovanj. To življenje je napravilo iz tebe trdnega, poštenega in vendar globoko čutečega človeka; naredilo je ljubečega moža in skrbnega očeta svojim otrokom.

Več kot dvajset let je minilo od tistih časov, ko si iskaje delo in kruh prišel med nas in se posvetil livarskemu poklicu. Več kot dvajset let si trdo garal in ustvarjal.

Nisi se pritoževal, raje si še bolj prijel za delo, čeprav ti usoda ni rada privoščila sreče, ki si jo zaslužil. Zaposlitev, izučitev za livarja, poroka, ustvarjanje družine — vse to so bile postaje v tvojem življenju, potem ko si preživel leta otroštva med polji in gozdovi Dobrave. Toda ti si

hotel še več postaj: še si hotel ustvarjati, še je gorela v tebi želja in se kopičila volja. Tvoje želje roke so bile pripravljene na nov napor: hotel si svoji družini zgraditi še boljši jutrišnji dan, toda usoda tega ni hotela: preprečila je tvoje načrte in jih položila skupaj s teboj v tvoj prerani grob!

Dragi Toni! Res je tvoje življenje ugasnilo, toda spomin

nate še živi in živel bo vedno; živel bo med nami, med fabriškimi zidovi in pečmi, med zelenimi polji in gozdovi, med nami, tvojimi delovnimi tovariši in med tvojo globoko žalujočo in pretreseno družino. Dovolj, da se livarji še zadnjič poslovimo od tebe, tvojim svojcem in družini pa izrazimo naše iskreno in globoko sožalje!

NESREČE PRI DELU V DECEMBRU

Franc Finžgar, TOZD stroji in deli — z roko je zadel ob oster rob obdelovanca in se poškodoval.

Danilo Burjak, TOZD stroji in deli — pri odlaganju obdelovanca z žerjavom s stroja se je obdelovanec prevesil in mu pri tem stisnil mezinček desne roke.

Marija Hafner, TOZD rezalno orodje — med posnemanjem robov na pilah si je obrusila palec leve roke.

Karel Sekavčnik, TOZD stroji in deli — pri čiščenju ostružkov je padel in si poškodoval levo roko.

Ernest Rutar, TOZD stroji in deli — pri vpenjanju obdelovancev mu je eden padel na nart desne noge.

Ivan Hribernik, TOZD kovinarstvo — pri dviganju bremena mu je obdelovanec poškodoval sredinec leve roke.

Anton Fajmut, TOZD stroji in deli — pri odlaganju obdelovanca — cevnice mu je ta zdrsnila in padla na prstane desne noge.

Jože Supin, TOZD kovinarstvo — pri raztegovanju roke za rokovoplač je stiskalnica spodletela in mu poškodovala prstane desne roke.

Hilda Kurmanšek, TOZD pnevmatični stroji — na poti v centralno skladišče je padla in si poškodovala desno nogo.

Štefan Prosenc, TOZD rezalno orodje — pri nalaganju obdelovancev na voz so mu ti zdrsnili in pri tem poškodovali palec desne roke.

Štefan Štern, TOZD pnevmatični stroji — pri pobiranju obdelovancev s tal je zadel z glavo v zaščitno pločevino na stroju in se pri tem poškodoval pod levim očesom.

Milan Kolar, TOZD stroji in deli — pri zlaganju krožnih žag so se te prevrnil nanj in mu poškodovala desno nogo.

Elup Hasani, TOZD jeklolivarna — pri obračanju ulitka na delovni mizi se mu je ta skotalil na levo roko ter mu poškodoval prstane in mezinček.

Stojan Mrdženovič, TOZD valjarna — pri zategovanju matice na valjarskem ogrodju mu je zdrsnil matični ključ, pri čemer si je poškodoval prst na desni roki.

Vinko Božič, TOZD jeklarna — med zalaganjem elektro obločne peči mu je padel tujek v oko.

Franjo Fužir, TOZD valjarna — pri odlaganju valjanih profilov mu je stisnilo mezinček leve roke.

Franc Poročnik, TOZD valjarna — pri obračanju gredic s po-

sebnim ključem si je poškodoval sredinec desne roke.

Vinko Skrivovnik, TOZD jeklarna — pri zametovanju elektro obločne peči mu je padel delček dolomita v oko.

Zlatko Pirtovšek, TOZD valjarna — pri ravnanju gredic na ravnalnem stroju si je poškodoval palec leve roke.

Marjan Vrbnjak, TOZD kovačnica — pri nameščanju ležajnih obročev na palico mu je eden stisnil kazalec desne roke.

Ziad Porič, TOZD jeklarna — pri jemanju končne probe mu je tekoče jeklo brizgnilo za rokavico in ga opeklo.

Stanko Abraham, TOZD jeklolivarna — pri izpraznjevanju peskalnega stroja se mu je ulitek skotalil na levo roko ter mu poškodoval dlan.

Mirko Šteharik, TOZD jeklolivarna — pri popravilu modela se je z ročnim kladivom udaril po prstancu leve roke.

Vili Stropnik, TOZD jeklolivarna — pri nabijanju kalupa s pnevmatičnim nabijalnikom si je poškodoval brado.

Zdenko Debelak, TOZD jeklolivarna — pri zapenjanju valja se mu je ta skotalil na nart desne noge.

Silvo Žvirč, TOZD jeklolivarna — pri nalaganju ulitkov na krožno peč se mu je eden skotalil na levo roko in mu poškodoval sredinec.

Miran Brajnik, TOZD valjarna — pri zapenjanju veza valjanih palic so se te posule in se mu skotalile na desno nogo.

Anton Gros, TOZD jeklarna — pri metanju legur v elektro obločno peč je brizgnilo iz peči, pri čemer mu je jeklo opeklo hrbtno stran leve roke.

Jože Tušnik, TOZD jeklolivarna — pri zapenjanju ulitka v primetne torne žage mu je stisnilo prstane in mezinček desne roke.

Izmed Osmanagič, TOZD jeklarna — pri zapenjanju zaboja ga je žerjavna veriga stisnila za prstane leve roke.

Anton Martinec, TOZD valjarna — pri uravnavanju vhodne odprtine v valje so se mu od vročega valjanca, ki je bil v neposredni bližini, vnele hlače in je dobil opekline po levi nogi.

Marjan Rajh, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri razstavljanju ohišja reducirnega ventila mazalnega sistema na stroju mu je del tega priletel v levo oko.

Gregor Kotnik, TOZD elektrotehniške storitve — pri demontaži obrabljenih elektro naprav iz žerjava kabine ga je stisnil po-

(popularnih »karnetih«). To je prvič, da skupnost jugoslovanskih PTT tako opremlja svoje znamke, uporabniki pa bodo v praksi pokazali, ali je to »poln zadetek«. Vrednost znamk, vključenih v karnet, so 2,00, 3,40 in 4,90 dinarja. Motivi so isti, toda v spremenjenih barvah. Na prvi strani karneta bo osem znamk za dva dinarja, katerih dva motiva sta horizontalno vključena. Na drugi strani je prav tako osem znamk, od katerih štiri vrednosti za 3,40 dinarja s po dvema moti-

voma, druge štiri znamke pa imajo vrednost 4,90 dinarja. Oba motiva sta prav tako horizontalno vkomponirana.

Ti karneti so »poizkusni balon«, kar pomeni, da bi se zelo praktično in sodobno opremljanje znamk lahko uporabilo tudi pri nekaterih drugih bodočih izdajah znamk skupnosti JPPT. Naj rečemo še to, da bo prodajna vrednost karnetov seštevek nominalnih vrednosti znamk v njem. V prodaji so se pojavile v decembru.

f. u.

HUMORESKA:

Denar za Lidočko

Prvič v življenju je prišla Lida domov objokana, pretresena s pravim viharjem čustev in misli. Na kolodvoru je bila srečala beračico s tremi otroki. Usmilila se je in dovolila, da ji bere z dlani. Pokazalo se je, da bo prihodnost strašna in da jo čaka velika ljubezen.

Beračica je najbrž imela v mislih neko daljno prihodnost, kajti bližnja se je v desetih minutah spremenila v pravo moro. Lidi je izginil denar, ne njen, ampak tisti, ki so ga v njenem kolektivu zbrali za gledališke vstopnice.

»Tudi moja žena ima slabosti,« je pomislil Kolja Sidorov. »In to kakšne! Verjame v prihodnost in čaka nekakšno ljubezen.«

No, kot se je Lida usmilita ciganke, tako se je Kolja razžaložil nad svojo ženo.

»Pozabi na ta denar in končno, kaj te briga!« je dejal ženi.

»Kako naj pozabim, nesrečnik? Pojutrišnjem je treba kupiti vstopnice.«

»Pa dobro, dobil bom ta vražji denar!«

»Kje ga boš dobil?« je vprašala Lida z zanimanjem.

»Sposodil si bom pri kom do plače. Vse to je traparija, ta tvoj denar, gledališče in vrag s tvojim kolektivom!«

»Počasi! Kolektiv pusti pri miru! No, pojdi že!«

In Sidorov je odšel, da bi izpolnil obljubo.

Najprej je pozvonil pri Meškovicu v prvem nadstropju:

»Dober dan!«

»Kaj želite?«

»Bi posodili do plače...« začne Sidorov. »Žena je izgubila denar...«

»In zdaj nimate za pijačo?«

Meškov začne zapirati vrata brez ceremonij.

»Propalica!« pomisli Kolja, stoječ pred zaprtimi vrati. »Čakaj, čakaj, napisal ti bom kaj na avto, pa boš drugače pel.«

Odšel je v drugo nadstropje k inženirju Kuzakoviču. To pot je nameraval vse natančno pojasniti, da ljudje ne bi mislili, da zbira denar za pijačo, ampak za sveto stvar in ves kolektiv bo ostal brez gledališke predstave.

»Oprostite, no, zgodilo se je tako. Moja žena Lida, je srečala na

ČLANI ZRVS OBČINE RAVNE V MARIBORU

Predsedstvo občinske konference ZRVS in občinski štab teritorialne obrambe sta 9. 12. 1978 priredila ogled vojaške opreme in orožja v mariborski kasarni Franc Rozman-Stane. Šlo je za dopolnilni pouk, kjer so se člani lahko vključili v razne aktivnosti pri ogledu orožja, predvsem tistega, ki jim je sicer težje dostopno.

Tega srečanja se je udeležilo nad 300 rezervnih vojaških starešin iz ravenske občine, za kar je bil organiziran poseben vlak.

Ravenčane je sprejel komandant garnizije polkovnik Jože Berce. Po pozdravu je naglasil, da želi tesnejše sodelovanje med mariborsko garnizijo ter člani ZRVS v ravenski občini. Gostje so si nato ogledali nekaj zanimivih vojaških filmov o aktivnosti JLA ter družbene samozasčite. Srečanja so se razen članov ZRVS udeležili tudi pripadniki civilne zaščite, šolska mladina in drugi.

Nato je sledilo tovariško srečanje, kjer so se udeleženci pogovorili o nadaljnjem sodelovanju. Da je sodelovanje na visoki ravni, dokazuje to, da so pripadniki JLA na območju občine Ravne pomagali graditi kamionske ceste ter telefonske zveze v hribovskih vaseh na meji.

Franjo Srebotnik

kolodvoru beračico s tremi otroki in...

»Koliko?«

»Tri,« ponovi Kolja.

»A manjka?«

»Kaj manjka?«

»Manjka tri rublje? Ali morda 63 rubljev?«

»Da... Ne...« Kolja se je zmedel. »To je za gledališke vstopnice.«

»Oh! Se pravi, da greš pit v gledališče?« se začudi veseli Kuzakovič.

»Na svidenje!« ostro pozdravi Kolja in sam treskne z vrati pred nosom Kuzakoviča.

Jezzen se je vzpel v tretje nadstropje.

»Teta Dusa!« Njegov gnev se je raztopil v širokem nasmehu. »Moram govoriti z vami.«

»Vstopi!«

»Stvar je v tem, teta Dusa: moja Lida je na kolodvoru srečala beračico in ta ji je prerokovala z dlani...«

Teta Dusa je potrpežljivo poslušala, a ko je prišel do velike ljubezni, ni več strpela.

»Dolžan si?«

»Dolžan,« se razveseli Kolja.

Tetka Dusa je šla v sobo in prinesla steklenico konjaka.

»Vrneš mi, ko dobiš plačo.«

»Ne, ne. Denar potrebujem. Za gledališke vstopnice.«

»Tako? Odhajaš na jug?«

»Na kakšen jug? V gle-da-li-šče.«

»Z Zojo?« ga grobo razkrinka teta Dusa.

»Kaj vam je? Kakšna Zoja? Ne poznam nobene Zoje.«

»Norčuješ se iz mene, kajne? Od kdaj se temu reče iti v gledališče?«

Kolja je pobesnel in zdirjal iz njenega stanovanja. »Tako opravljaj, razdira družine!« je kričal skoraj na ves glas.

»Anton Ivanovič,« je pozdravil, karseda toplo.

»Zdravo, Sidorov. Kaj ne vstopiš?«

»Prišel sem, Anton Ivanovič...«

»No, da vidim, zakaj si prišel,« filozofsko pripomne Lokšin.

Kolja je okleval z odgovorom. Če rečem: za gledališče, ne bo verjel. Za beračico še manj. Kakšen vrag je to? Prvič v življenju si ne sposojam za pijačo, pa mi nihče ne verjame.

»Anton Ivanovič,« reče nena doma. »Nimam dovolj za pijačo.«

»Potrebuješ veliko?«

»Sedemdeset rubljev.«

Lokšin ga pogleda s spoštovanjem.

»Imam sedemdeset družbenih rubljev, ki smo jih zbrali za pogozditev. Ampak tebi jih bom dal. Ti, Sidorov, imaš poštene oči. Drugi prihajajo in prosijo za gledališče in predstave, za to in ono — a ti, brate, iskreno poveš — za pijačo. Zato te tudi spoštujem!«

Prev.: -ar

Gledalci

NAŠA UPOKOJENCA

Jurij Kores, roj. 11. marca 1928, v železarni od 7. marca 1952, nazadnje v TOZD kovačnica kot čistilec finalnih izdelkov. Star. upokojen 30. novembra 1978

Florijan Mihev, roj. 26. marca 1928, v železarni od 6. decembra 1951, nazadnje v TOZD komerciala kot skladiščni delavec. Inval. upokojen 30. septembra 1978

Fotografije za to številko so prispevali: M. Dolinšek, Alojz Krivograd, F. Rotar, E. Wlodyga in služba za informiranje.